

Palvelutuotanto- ja palveluverkkosuunnitelma 2019 – 2022

Kunnanhallitus 5.11.2018

Valtuusto 14.11.2018

LAPINJÄRVI
LAPPTRÄSK

ihmislähtöinen kunta
MÄNNISKOORIENTERAD KOMMUN

Sisällysluettelo

1.	Johdanto ja tausta	4
1.2	Megatrendit	5
2.	Tunnuslukuja	5
3.	Strategiat	12
3.1	Kuntastrategia.....	12
3.2	Toimitilastrategia	12
3.3	Maankäyttöpoliittinen ohjelma	13
3.4	Elinkeinopoliittinen ohjelma.....	14
3.4.1	Ihmislähtöisen asumisen, kehittämisen ja elinkeinotoimen ohjausryhmän näkemykset.....	15
3.5	Lapinjärven Laatu 2020.....	15
4.	Palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat //toimialajohtajat.....	16
4.1	Perusturvan palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat	16
4.2	Sivistystoimen palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat	16
4.3	Teknisen toimen palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat.....	17
4.4	Kunnan yhteiset palvelutuotantoa ohjaavat ohjeet ja suunnitelmat.....	17
5.	Tulevaisuuden tilat	17
6.	Lähipalvelut	19
7.	Asiakas- ja käyttäjäennusteet tuleville vuosille 2019 – 2030	20
7.1	Perusturvan asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019-2030.....	20
7.2	Sivistystoimen asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019–2030	21
7.3	Teknisen toimen asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019–2030	21
7.3.1	Ruokapalveluiden asiakasennuste.....	21
7.3.2	Vesihuoltolaitoksen asiakasennuste	22
7.3.3	Hallintopalveluiden käyttäjäennuste.....	22
8.	Palvelutuotannon ja palveluverkon tulevaisuus.....	22
8.1	Perusturva.....	22
8.1.1	Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys	22
8.1.2	Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet.....	23
8.1.3	Ihmislähtöisten ohjausryhmien näkemykset.....	23
8.1.4	Mitä palvelua tuotetaan, miten ja missä tiloissa	23
8.1.5	Ikäihmisten tilat	24

8.2 Sivistyspalvelut / Varhaiskasvatus	27
8.2.1 Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys	27
8.2.2 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet.....	27
8.2.3 Ihmislähtöisten ohjausryhmien näkemykset.....	28
8.2.4 Mitä palvelua tuotetaan, miten ja missä tiloissa.....	28
8.2.5 Varhaiskasvatuksen tilat.....	29
8.2.6 Esi- ja perusopetuksen tilat	31
8.2.7 Nuorisotoimen tilat	34
8.2.8 Liikuntatoimen tilat	35
8.2.9 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tilat.....	38
8.2.10 Sivistystoimen tilat 2015 – 2020.....	40
8.3 Tekninen toimi	41
8.3.1 Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys	41
8.3.2 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet.....	41
8.3.3 Ihmislähtöisen ohjausryhmän näkemykset.....	42
8.3.4 Teknisen toimen tilat.....	42
8.3.5 Puistot ja yleiset alueet	46
8.3.6 Vesihuollon tilat.....	47
8.4 Konsernihallinto	48
8.4.1 Konsernihallinnon nykytila	48
8.4.2 Konsernihallinnon palvelutuotannon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet.....	48
8.4.3 Konsernihallinnon tilat.....	49
8.4.4 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet.....	49
8.4.5 Ihmislähtöisen ohjausryhmän näkemykset.....	50
8.4.6 Kunnan muut tilat.....	50

1. Johdanto ja tausta

Lapinjärvellä laadittiin palvelutuotanto- ja palveluverkkosuunnitelmat ensimmäisen kerran vuonna 2014. Tällöin suunnitelmissa koottiin yhteen kunnassa aikaisempina vuosina tehtyjen selvitysten, suunnitelmien ja strategioiden suuntaviivat. Suunnitelmat oli tarkoitettu päivittämään vuosittain ja käsitellä laajemmin valtuustokausittain. Ihmislähtöisen kunnan strategia hyväksyttiin 2016. Uusi valtuustokausi alkoi 2017. Palveluverkossa ja palvelutuotannossa on tapahtunut paljon muutoksia vuoden 2014 jälkeen. Palvelutuotantosuunnitelmat ja palveluverkkosuunnitelmat on syytä päivittää. Aikaisemmin erillisenä olleet suunnitelmat on koottu tässä samaan asiakirjaan.

Kuntalain mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädettyt tehtävät. Laissa säädetään myös siitä, kun tehtäviä on järjestettävä yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa (lakisääteinen yhteistoiminta). Kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä.

Kunta voi järjestää sille laissa säädettyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta; talousarviosta ja taloussuunnitelmasta; varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista.

Tällä hetkellä maassamme suunnitellaan erittäin suurta rakenteellista palveluiden järjestämiseen liittyvää muutosta. Suunnitelmien mukaan maahan on tulossa uutena organisaatiotahona maakunnat, joiden vastuulle siirtyisi mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen. Uudistuksen jälkeen kunnalla ei ole enää minkäänlaista sananvaltaa siihen, millaista sote-palvelua kunnassamme järjestetään, josko palvelua järjestetään ollenkaan kunnan alueella. Nämä muutokset vaikuttavat huomattavasti Lapinjärven kunnan palvelutuotantoon ja palveluverkkoon. Tällöin kunnan määritykset lähipalveluista eivät enää päde. Kunnan rahoitus palveluiden järjestämiseen pienenee. Palveluverkkoa voi jäädä rasittamaan käyttämättömiä kiinteistöjä ja kunnan henkilöstömäärä pienenee.

1.2 Megatrendit

Palvelusuunnitelmia laadittaessa on hyvä pohtia sitä, miltä tulevaisuus näyttää, jotta voidaan paremmin varautua tulevaisuuden haasteisiin ja muutoksiin. Megatrendit kertovat tulevaisuuden kehitymissuunnasta isossa kuvassa. Sitra julkaisee vuosittain näkemyksensä megatrendeistä. Tässä muutama:

Suurimpana megatrendinä voidaan nähdä ilmastonmuutos, joka vaikuttaa jokaiselle toimialalle. Tämä lisää kiertotalouden painoarvoa tulevaisuuden trendinä. Kestävyysskriisi on jo olemassa. Uusiutuva energia ja esim. aurinkosähkö kasvattaa osuuttaan energiatuotannossa.

Automatisaatio, digitalisaatio, keinoäly ja digitaaliset alusta muokkaavat kaikkia aloja teollisuudesta hoivaan ja tietotyöhön. Työ muuttuu radikaalisti. Automatisaatio korvaa suuren osan nykyisestä työstä, mutta toisaalta syntyy uusia työpaikkoja ja tehtäviä, joita emme osaa vielä edes aavistaa. Osaamiselle muutos asettaa paineita ja vaatii jatkuvaa kehittymistä. Teknologinen kehitys ja mm. tekoälyn voimakas lisääntyminen vaikuttavat myös kunnan palvelutuotantoon.

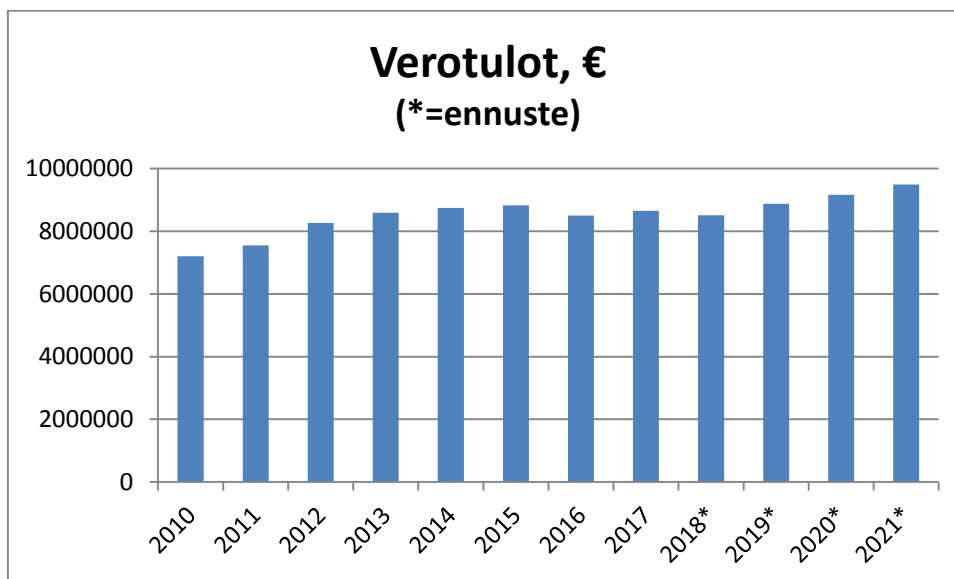
Demokratian, osallisuuden ja avoimuuden kehittäminen ovat tulevaisuuden painopistealueita. Eriarvoistuminen asettaa haasteita. Perinteinen demokratia ja sen kautta vaikuttaminen on hiipumassa. Tarvitaan uusia tapoja osallistua ja vaikuttaa.

Ikääntyneiden määrä kasvaa, väestö ikääntyy. Kaupungistuminen ja keskittyminen ovat megatrendejä, joiden vaikutus näkyy Lapinjärvelläkin. Terveys ja paneutuminen ruokaan ovat trendejä, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.

2. Tunnuslukuja

Verotulot

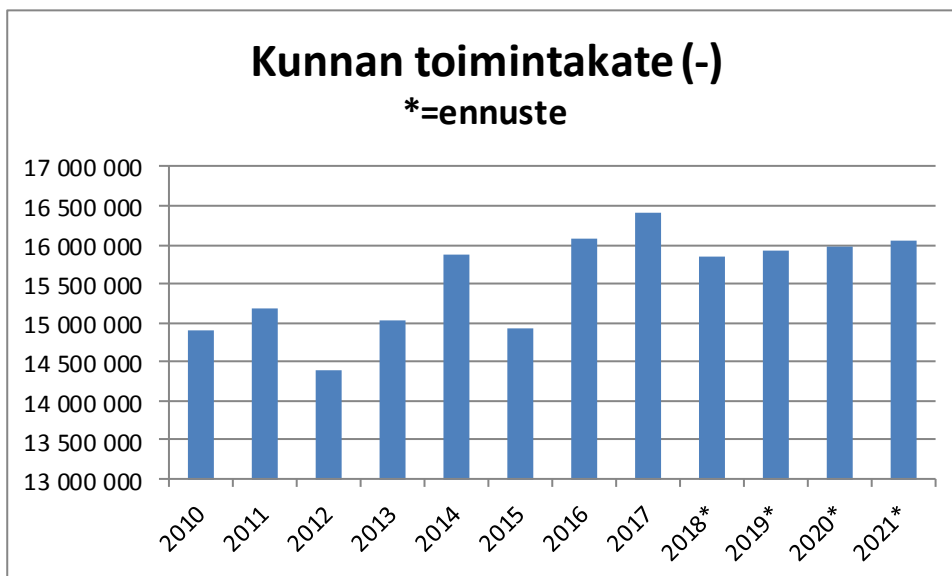
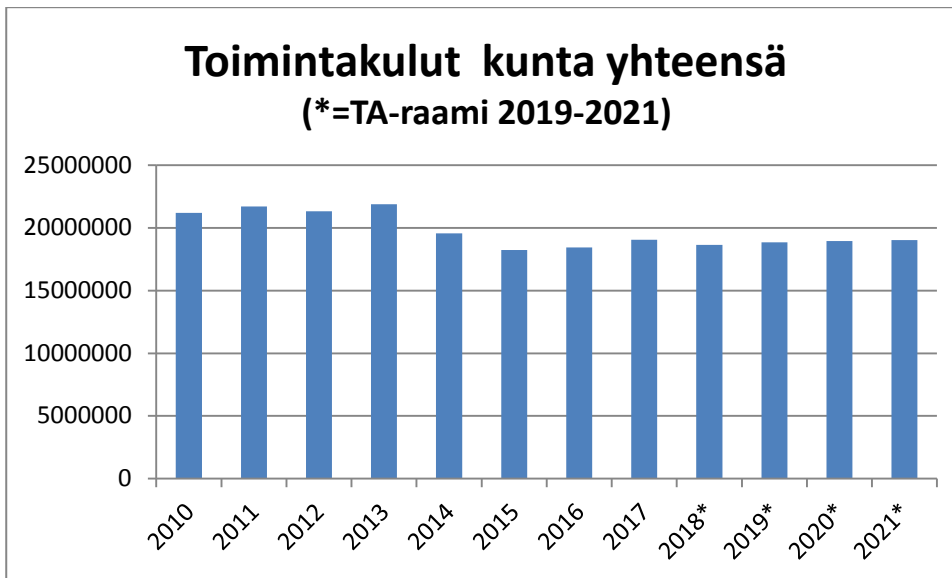
Kuntien verotuloissa on nähtävissä pientä kasvua tulevina vuosina.

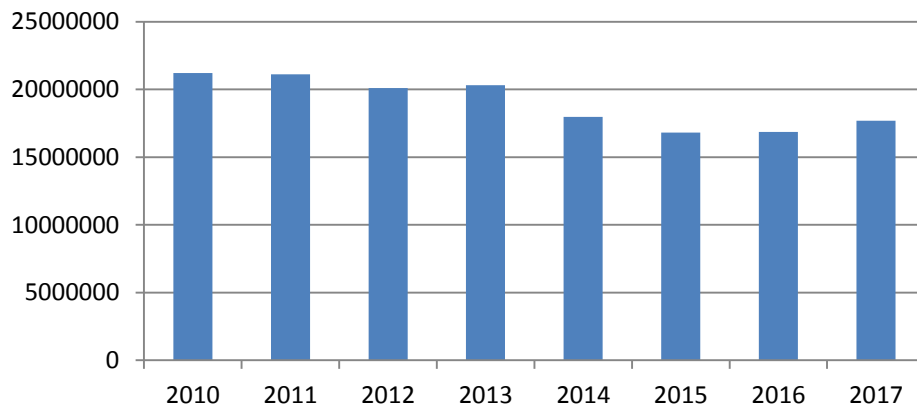
Verotulojen kehitys vuosina 2010–2017 sekä ennuste vuosille 2018–2021 (perustuu Kuntaliiton ennusteseen). Vuonna 2021 mahdollisesti voimaan tuleva maakunta- ja sote-uudistus tuo tullessaan muutoksia veronsaajille eivätkä kunnat enää tulevaisuudessa saa verotuloja kuten tänä päivänä.

Toimintakulut

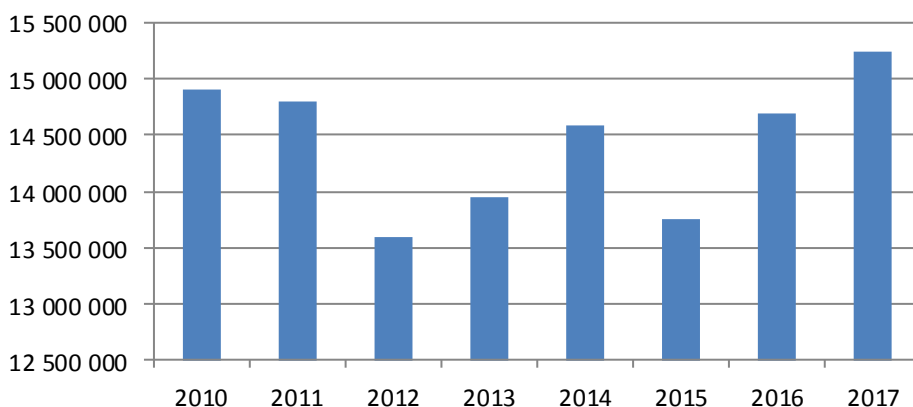
Lapinjärven kunnan toimintakulut yhteensä vuosina 2010–2017 sekä arvioidut kulut 2018–2021. Lisäksi vuoden 2010–2017 toteutuneet toimintakulut on esitetty deflatoituina, vuosi 2010 = 100.

Deflatoidut toimintakulut, v.2010=100

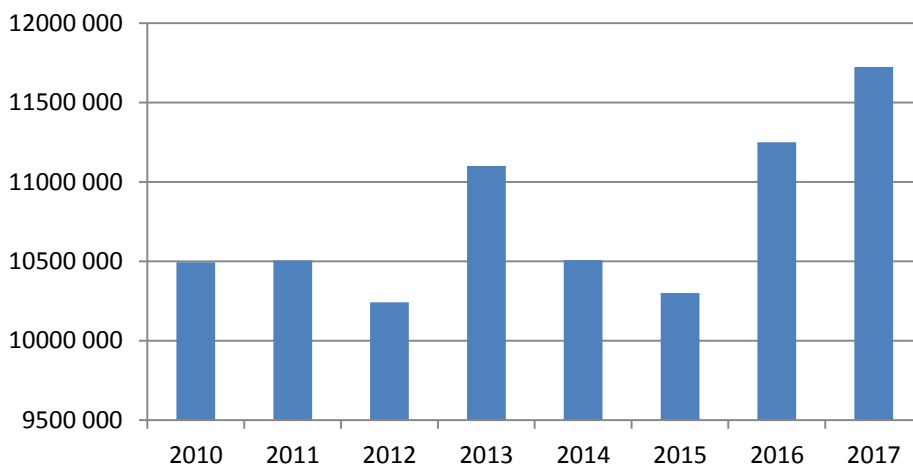

Deflatoitu toimintakate (-) v.2010=100

Toimintakulujen suurin kuluryhmä on Palvelujen ostot:

Palvelujen ostot -kulut v.2010-2017

Toimintakuluja ja sen kuluryhmiä tarkasteltaessa on huomioitava myös toiminnalliset muutokset. Esimerkiksi Palvelujen ostot -kulujen osalta on suuri ero kuluissa v. 2015–2016. Tämä johtuu suurimmalta osin kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen kehittämishankkeesta Med Groupin kanssa, mikä alkoi kesäkuussa 2016. Lisäksi vuonna 2016 myös Loviisan yhteistoiminta-alueen kulut olivat huomattavasti suuremmat kuin vuonna 2015. Vuoden 2017 kasvu palvelujen ostoissa johtui kotipalveluiden lisäksi lisääntyneestä erikoissairaanhoidon tarpeesta, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kulut olivat n. 300 000 euroa suuremmat kuin vuonna 2016.

Kunnan talouden ennuste ja väestöennuste

Lapinjärven kunnan talouden tulevaisuus on edelleen haastava. Vuonna 2021 mahdollisesti voimaan tuleva maakunta- ja soteuudistus mullistaa kunnan tulopohjaa eikä tänä päivänä ole varmuutta miltä rahoituspohja näyttää vuonna 2021. Viimeisin tieto on että verotuloprosentista leikkaus on 10,53 %-yksikköä. Uudistuksella on myös iso vaikutus valtionosuusrahoitukseen. Myös eduskuntavaalien jälkeen keväällä 2019 valtionosuuslaskentaperusteisiin voi tulla muutoksia.

Viimeiset arviot näyttävät, että tulopohjamuutokset v. 2021 olisivat vuositasolla noin 4,4 milj. euroa verotuloissa sekä noin 4,8 milj. euroa valtionosuustuloissa. Vastaavasti sosiaali- ja terveystuloista poistuisi meillä noin 9,5 milj. euroa sekä maksutuloja noin 700 000 euroa.

Kunta toimii tällä hetkellä edelleen velkarahalla investointi- ja käyttötalouden puolella. Tilanne näyttää kuitenkin hieman valoisammalta tällä hetkellä ja tavoite on että käyttötalouden osalta pääsemme velka-kierteestä pois.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on vuonna 2018 19,86 %. Uudellamaalla tuloveroprosentti on keskimäärin 18,65 %. Lapinjärvellä kunnan tuloveroprosentti on 20,50 %. Pyrkimyksenä tulisi olla, että kunnan verotusaste olisi enintään keskimääräisellä tasolla. Tuloveroprosenttia nostamalla ei myöskään saavuteta isoja tulonlisäyksiä, yhden tuloveroprosenttiyksikön nosto tuottaa kunnalle vain noin 350 000 euroa.

Lapinjärven kunnan väkiluku oli vuoden 2017 lopussa 2706 henkilöä. Luvussa oli laskua 33 henkilöä vuoteen 2016 verrattuna. Väestöennusteen mukaan Lapinjärvellä asuu vuonna 2040 2539 asukasta. Samaan aikaan Lapinjärven väestö myös keskimääräisesti ikääntyy. Väestöennuste yli 75-vuotiaiden osalta näyttää että vuonna 2017 yli 75-vuotiaita oli 333 henkilöä ja vuonna 2040 on jo 496 henkilöä. Eniten yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa vuosina 2020–2024.

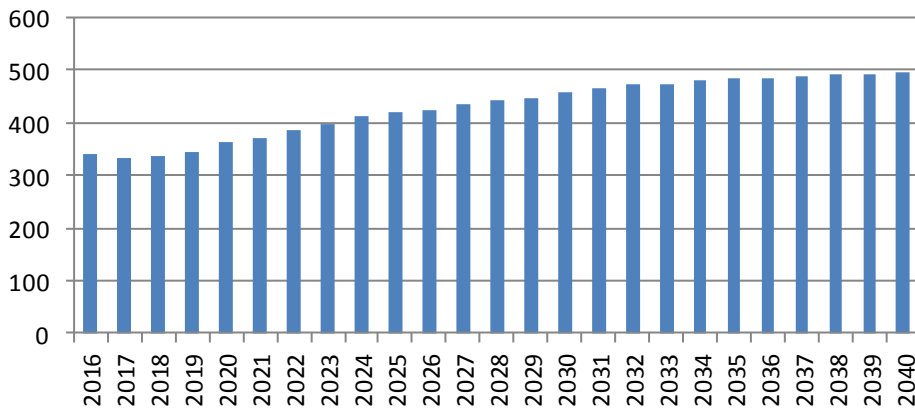
Palvelutuotantoon aiheutuu lisähaasteita ja yleensä myös kustannuksia kunnan kaksikielisyydestä. On ennakoluultomasti pohdittava erilaisia, molempia kieliryhmiä, palvelevia palvelutuotannon malleja. Kaksikielisyys on myös kunnan vahvuus.

Lapinjärven väestö ikäryhmittäin 31.12.2017 /Tilastokeskus

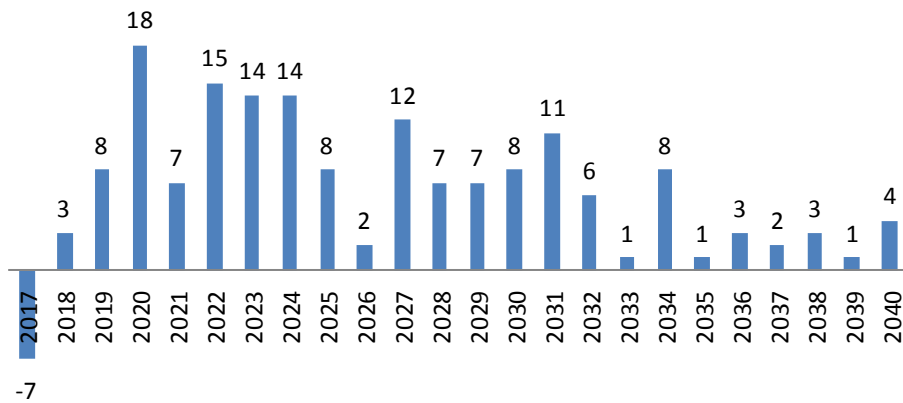
0-5 -vuotiaat	129
6 vuotiaat	28
7-12 -vuotiaat	173
13-15 -vuotiaat	93
16-24 vuotiaat	197
25-44 -vuotiaat	538
45-64 -vuotiaat	771
65-74 -vuotiaat	434
75-84 -vuotiaat	222
Yli 84 -vuotiaat	121
Yhteensä	2 706

Väestöennuste Yli 75 -vuotiaat v. 2016-2040 Lapinjärvi

Yli 75-vuotiaiden muutos ed. vuoteen nähdän

Lapinjärven tunnuslukuja Tilastokeskuksen tietojen mukaan

Tunnusluku	Lapinjärvi	Koko maa
Maapinta-ala, km ²	330	303 891
Taajama-aste, % 2016	29,2	85,6
Väestö		
Väkiluku 31.12.2017	2 706	5 513 130
Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	-1,2	0,2
Alle 14 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 2017	14,6	16,2
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 2017	56,7	62,5
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, % 2017	28,7	21,4
Ruotsinkielisten osuus väestöstä, % 2017	31,2	5,2
Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä, % 2017	5,1	4,5
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä 2016	-51	0
Syntyneiden enemmitys, henkilöä 2017	-19	-3401,00
Perheiden lukumäärä 2017	767	1 471 500
Valtionveronalaiset tulot, euroa/tulonsaaja 2016	26 551	28 974
Asuminen		
Asuntokuntien lukumäärä 2017	1 276	2 680 077
Vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus, % 2016	20,2	32,2
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista, % 2017	95,3	39,4
Kesämökkien lukumäärä 2017	442	507 200
Koulutus		
Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 2016	60	71,3
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 2016	18,8	30,4
Työmarkkinat		
Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 2016	815	2 256 459
Työllisyysaste, % 2016	72,4	68,6
Työttömen osuus työvoimasta, % 2016	11,3	13,5
Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä 2016	1 096	2 275 679
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, % 2015	49,6	66,4
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, % 2015	27,2	3,2
Jalostuksen työpaikkojen osuus, % 2015	18	20,5
Palvelujen työpaikkojen osuus, % 2015	52,9	75,1
Toimialaltaan tuntemattomien työpaikkojen osuus, % 2015	1,9	1,2
Taloudellinen huoltosuhde 2016	149,9	141,8
Eläkläisten osuus väestöstä, % 2016	32,7	25,3
Yritykset		
Yritystoimipaikkojen lukumäärä 2016	367	388 483

3. Strategiat

3.1 Kuntastrategia

Ihmislähtöinen kunta –strategia hyväksyttiin 2016 ja on voimassa 2020 vuoden loppuun. Palvelutuotantoon ja palveluverkkoon liittyen strategiasta voidaan poimia tiettyjä painopistealueita.

Tarvelähtöisyys

Strategiassa todetaan, että ihmislähtöisessä kunnassa ihmisten tarpeet ja toiveet ohjaavat kunnan päätöksentekoa ja toimintaa. Palvelut kehitetään tarpeista lähtien kaikenikäisille.

Mahdollistaminen

Strategiassa todetaan, että ihmislähtöisessä kunnassa mahdollistetaan laadukkaat peruspalvelut. Järjestämme myös tiloja toimintaan. Mahdollistamme kylien toimintaa terveyden edistäjinä.

Elinvoimaisuus

Strategiassa todetaan, että ihmislähtöisessä huolehditaan ympäristöstä ja pidetään paikat kunnossa. Kunta on aktiivinen maankäyttäjä ja vastuullinen omistaja. Kunta tarjoaa erilaisia vaihtoehtoja asumiseen. Kunnassa käytetään lähipalveluita, tuetaan lähityötä ja nautitaan lähiruokaa.

Vuorovaikutteisuus

Strategian mukaan kunnassa tuetaan eri-ikäisten ihmisten vuorovaikutusta ja toisilta oppimista.

Lapinjärvi vuonna 2020

Strategiassa on sitouduttu siihen, että Lapinjärvi toimii edelläkävijänä. Vuonna 2020 kaikki palvelut tuetaan ihmislähtöisesti ja kunta toimii muistiystävällisesti. Kunta on biotalouskunta.

3.2 Toimitilastrategia

Kunnan toimitilastrategia sisältyy palvelutuotanto- ja verkkosuunnitelmaan. Lapinjärvellä toimitilastrategian painopistealueet ovat: ihmislähtöisyys, muistiystävällisyys sekä kiertotalous.

Strategiana on, että omistetaan kunnan palvelutoiminnan kannalta olennaiset / strategisesti merkittävät tilat ja luovutaan muista tiloista sekä pyritään tilojen suunnittelussa monikäyttöisyyteen.

Lisäksi tilojen osalta pyritään kustannustehokkuuteen eli pyritään hyödyntämään kunnan omistuksessa olevat tilat tehokkaasti, mikä tarkoittaa mm. toimitilojen monikäyttöisyyttä. Tilojen tulee palvella monia eri käyttäjiä ja eri toimintoja. Lähtökohtana tilojen rakentamisen ja korjaamisen suunnittelussa tulisi aina olla paitsi käyttäjäystävällisyys, myös sataprosenttinen käyttöaste, vaikka siihen ei päästäisikään. Tilojen rakentamisen ja peruskorjaamisen suunnittelu on tehtävä eri kuntalaisten ja toimialojen kanssa yhdessä ihmislähtöisesti huomioiden myös elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin tarpeet. Keskitetyillä toimivilla ja monikäyttöisillä tiloilla päästään paitsi kustannustehokkaampaan, myös laadukkaampaan lopputulokseen, kun kustannukset voidaan kohdentaa selkeisiin useita toimijoita palveleviin kokonaisuuksiin. Tilojen rakentamisessa ja remontoimisessa pitäisi pyrkiä lakisääteiseen tasoon ja huomioida esim. palveluiden mitoituksia koskevat vaatimukset.

Investointien osalta olisi pyrittävä siihen, että tilat olisivat käyttökelpoiset ainakin niiden poistoajan (pääsääntöisesti 20 vuotta). Huomiota on siis kiinnitettävä paitsi materiaaleihin ja rakennustapoihin, mutta myös tilojen joustavuuteen. Kunnan tähdätessä biotalouskunnaksi, on kiertotalouden periaatteet myös huomioitava korjauksissa ja rakentamisessa. Tilojen suunnittelun lähtökohtana on oltava kestävyys ja kiertettävyyys, joka omalta osaltaan merkitsee myös muuntelumahdollisuuksia. Myös tilojen luopumisesta on tehtävä hallitusti. Tiloista luopumista arvioitaessa on huomioitava kiinteistön (tase)arvon lisäksi myös se, paljonko luopumisella saadaan käyttötalouden säästöjä. On myös huomioitava se, että tilojen kunnan säilymisen ja kustannustehokkuuden kannalta, tilojen ei ole hyvä olla tyhjillään, vaan ne olisi saatava pikaisesti luopumisen jälkeen muuhun käyttöön tai niistä on luovuttava pysyvästi.

Kunnan tiloista peritään sisäisiltä käyttäjiltä vuokraa. Myös muiden käyttäjien osalta on laadittava vuokrausperiaatteet, joiden tulee olla koko kunnan tasolla yhteneväiset sekä ihmislähtöisen kunnan strategian mukaiset. Palveluverkkosuunnitelmassa luodaan linjauksia siitä mitkä kunnan kiinteistöt säilytetään ja mistä kiinteistöistä luovutaan pitkällä tähtäimellä.

3.3 Maankäyttöpoliittinen ohjelma

Lapinjärven maankäyttöpoliittinen ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 2014. Maankäyttöpoliittisessa ohjelmassa on selkeästi kunnan oman palvelutuotannon ja palveluverkon laadintaan liittyviä kohtia, joita ovat:

- Painotetaan uusien asukkaiden ja työpaikkojen sijoittamista nykyisen yhdyskuntarakenteen (kirkonkylän ja kylien) sisälle tai yhteyteen. Näin turvataan nykyisten yhdyskuntien vireyks ja luodaan edellytykset niiden hallitulle kehittämiselle.
- Edistetään kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Kehitetään linja-autoliikennettä palvelemaan yhteyksiä erityisesti Kouvolan, Loviisan ja Porvoon suuntaan sekä pääkaupunkiseudulle. Kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään erityisesti tukemaan liikkumista asutusalueiden ja kunnallisten palveluiden välillä sekä työmatkaliikennettä tukien. Kevyen liikenteen väylien rakentamisella pyritään vähentämään kunnan kuljetuskustannuksia.

- Turvataan riittävä väestöpohja ja sitä kautta palvelujen kysyntä kaavoittamalla uudet ja laajentuvat asun-
toalueet riittävän tiiviiksi, samalla kuitenkin huomioiden riittävä tonttikoko. Lapinjärvi tarjoaa kilpailukyky-
tekijänä kaupunkikeskuksia selkeästi suurempia tontteja.
- Hyödynnetään mahdollisimman pitkälle olemassa olevaa kunnallistekniikan infrastruktuuria sen kapasiteetti huomioiden.
- Pyritään keskittämään uudisrakentaminen säilyvien palvelujen läheisyyteen.
- Lapinjärvi on yhden keskustan kunta, jonka nykyistä keskusta- ja kylärakennetta vahvistetaan.

3.4 Elinkeinopoliittinen ohjelma

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.4.2014 elinkeinopoliittisen ohjelman vuoteen 2020.

Strategiassaan seutu tavoittelee asiakaslähtöisiä palveluita, jotka tuovat kuntalaisten arkeen sujuvuutta ja toimivuutta. Toteutuskelpoisten, toimivien sekä tasapuolisten ratkaisujen löytäminen ja kehittäminen edellyttävät palveluverkon kehittämistä tiiviissä yhteistyössä asukkaiden, yrittäjien sekä päättäjien kanssa.

Elinkeino-ohjelmassa nostettiin seuraavat asiat esille Lapinjärven näkökulmasta huomioitavaksi palvelutuotantoa ja palveluverkkoa silmällä pitäen.

- Sijainti: saavutettavuus ja yhteydet alueelle: satama, 6- ja 7-teiden varrella, Helsingin ja Pietarin läheisyys.
- Mahdollisuus yhdistää elämisen laatu ja yrittäjyys; inhimillinen mittakaava, asumisen laatu, puhdas ympäristö, turvallisuus, lähienergia. Tulevaisuuden panostukset: lähiruoka, maaseudun ja high-techin yhdistelmä. Aktiivinen yrittäjien ympäristö. Tekemisen ilmasto, jossa yhdessä saadaan aikaan uutta ja parempaa, vahvat kyläyhteisöt.
- Ikääntyminen kasvattaa palveluiden tarvetta; yhteisöllinen rakentaminen palveluiden läheisyyteen
- Työn ja arkipäivän yhteensovittaminen; perheiden logistisesti järkevät ratkaisut ja tietoliikenneyhteyksien tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen työssä (lähityö/etätyö).
- Uudet asumisen trendit; Ikääntyvä, aktiivinen, taloudellisesti hyvin toimeentuleva väestö etsii laadukasta ja toimivaa (palvelut) asuinympäristöä. Nuoret aikuiset etsivät arvomaailmansa mukaista kotipaikkaa. Kehitetään uuden asumisen rakennushankkeita.
- Hyödynnetään ylivertaista kuituverkkoympäristöä paremman asumisen ja työskentelyn yhdistelmän kehittämiseen sekä työmatkojen tarpeen vähentämiseen.
- Kannustetaan ja tuetaan yrityksiä kustannussäästöihin paikallista infrastruktuuria ja toimijoita hyödyntämällä sekä tukea kasvua hakevia yrityksiä niin kaavapolitiikan, lupien kuin muidenkin tukimuotojen kautta.
- Elinkeino toimintaan käytettävissä olevien kiinteistöjen kartoittaminen ja kiinteistö- ja toimitilapörssin rakentaminen
- Luotava kattava ja ajan tasalla oleva kiinteistöporssi toimitilaa ja tontteja etsiville yrityksille (valmiit infrastruktuurit ja selkeät hinnoittelut)
- Työpaikkarakentaminen keskitetään pääosin E18 uuden moottoritien ja valtatie 6 varteen paremman näkyvyyden aikaansaamiseksi.
- Pukaron valtatienvarren alueiden kehittäminen.

3.4.1 Ihmislähtöisen asumisen, kehittämisen ja elinkeinotoimen ohjausryhmän näkemykset

On tärkeää, että kunnassa saataisiin säilytettyä sosiaali- ja terveystoimen lähipalvelut sote- ja maakuntauudistuksien jälkeenkin. Tulisi parantaa kunnan näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa sekä ohikulkevalle liikenteelle vt 6 varressa. Oma elinkeinokehittäjä on hyvä asia. Pitää edelleen kehittää yritysten houkuttelua Lapinjärvelle.

3.5 Lapinjärven Laatu 2020

Valtuusto hyväksyi Lapinjärven kunnan laatuasiakirjan vuonna 2014, mikä linjasi ihmislähtöisen kunnan strategian pohjan. Lapinjärven laatu 2020 määrittää laadullisia tavoitteita vuoteen 2020 ja oikeastaan luo mielikuvan siitä, mitä tarkoittaa palvelutuotannon käytännön tehtävissä ihmislähtöinen toimintamalli. Laadusta ohjelmassa todetaan, että *palvelu on laadukasta, kun asiakkaan odotukset ja tarpeet toteutuvat lain ja määräysten puitteissa. Kun asiakkaan tarpeet muuttuvat, muuttuvat myös palvelut.* Tämä kiteyttää hyvin ihmislähtöisen palvelutuotannon perusajatuksen. Asiakirjassa on painotettu, että laadulla on oltava kunnassa yhteisesti määritellyt kriteerit, joiden pohjalta laatua on kaikkien helppo arvioida. Tämän vuoksi ihmislähtöisyyden mittareiden kehittäminen on yksi lähivuosien tärkeimmistä tehtävistä. Mittareiden avulla saamme tärkeää tietoa siitä, että miten ihmislähtöisyys on toteutunut sekä voimme näyttää ulospäin, että ihmislähtöisyys toteutuu käytännössä.

Laadukas palvelutuotanto tarkoittaa Lapinjärvellä sitä, että keskitytään olennaiseen. Palveluprosessit on kuvattu ja ne ohjaavat toimintaa.

Laatu-asiakirjassa todetaan myös, että *yhteistyötä tehdään kattavasti eri kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Kolmas sektori on merkittävä yhteistyökumppani palveluiden tuottamisessa. Laatua saadaan lisää talkoo- ja vapaaehtoistyöllä. Kunta hyödyntää tehokkaasti saatavilla olevia avustuksia ja mm. hankerahoi- tusta. Lapinjärvellä panostetaan henkilöstöön ja palvelun sisältöön, ei pelkkiin seiniin.*

Lisäksi Lapinjärven laatu 2020 -ohjelmassa on määritelty, että *Lapinjärven kunnan palvelut ovat helposti saatavilla ja tavoitettavissa.* Lisäksi todetaan, että *palveluverkko on tehokas ja optimoitu. Toimitilat ovat tarkoituksenmukaisia.*

Lapinjärven Laatu 2020 –ohjelmassa todetaan lähipalveluista seuraavaa:

Lapinjärven kunnan palvelut ovat helposti saatavilla ja tavoitettavissa. Päivittäin tarvittavat palvelut tuotetaan lähellä asiakasta. Omasta kunnasta asiakas saa seuraavat palvelut: päivähoito, alakoulu, vanhustenhoito, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelut, nuorisopalvelu, kirjastopalvelut, omaehtoista liikkumista tukevat palvelut sekä hallintopalvelut yhteispalvelun kautta. Siisti ja hyvin hoidettu ympäristö tukee peruspalveluiden toteuttamista sekä viihtyvyyttä. Kunnan palvelut ovat liikkuvia ja asiakasta lähestyviä. Sähköiset palvelut tukevat erilaisten ryhmien asumista haja-asutusalueella. Sähköisillä palveluilla saadaan lisää laatua palveluihin kun saavutettavuus paranee. Kunnassa on hyvin yksityisten palveluntuottajien palveluita etenkin päivittäin tarvittavien palveluiden osalta.

4. Palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat //toimialajohtajat

4.1 Perusturvan palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat antaneet iäkkäiden palvelujen laatusuosituksen, jotka tarkoitettu ensisijaisesti kuntien ja maakuntien päättäjille ja johdolle palvelujen uudistamisen ja arvioinnin tueksi.

Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020. Sosiaali- ja terveystieteiden strategia. Strategian tavoitteena on sosiaalisesti kestävä yhteiskunta, jossa ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti, varmistetaan kaikkien osallisuus sekä edistetään jokaisen terveyttä ja toimintakykyä.

Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan hyvinvointisuunnitelma 2017–2020. Terveyshuoltolaki velvoittaa kuntia seuraamaan asukkaitten terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettavia toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.

4.2 Sivistystoimen palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan sivistyslautakunnan hyväksymää **varhaiskasvatussuunnitelmaa**, jota täsmennetään toimintavuosittain hyväksyttävällä toimintasuunnitelmalla ja henkilökohtaisilla lapsen hoitosuunnitelmalla.

Esiopetusta ohjaava asiakirja on **esiovetussuunnitelman perusteet**, jonka pohjalta sivistyslautakunta on hyväksynyt esiopetuksen opetussuunnitelmat erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä esiopetusta varten. Näitä suunnitelmia täydennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmilla, joka laaditaan yhdessä perusopetuksen lukuvuosisuunnitelman yhteydessä.

Perusopetusta ohjaavia asiakirjoja ovat **perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**, joiden pohjalta sivistyslautakunta on hyväksynyt perusopetuksen opetussuunnitelmat erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä opetusta varten. Näitä suunnitelmia täydennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmilla.

Perusopetuksen laatua ohjaava asiakirja on opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymä **Perusopetuksen laatukriteerit**. Lisäksi kouluilla on opiskeluhoollon suunnitelma, pelastussuunnitelma, kiusaamisen ja häirinnän vastainen suunnitelma.

Nuorisotoimella on valtakunnallinen **nuorisotyön ja -politiikan ohjelma**, joka ohjaa nuorisotyön järjestämistä.

Kirjastotoimen toimintaa ohjaavat Helle-kimpan vuotuisesti asetettavat tavoitteet, kirjastojen kansainvälisen kattojärjestön **IFLAn eettiset ohjeet** kirjastoille, Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan hyvinvointisuunnitelma, Lapinjärven kunnan strategia sekä kirjaston vuosittainen toimintasuunnitelma.

Sivistystoimella on oma tieto- ja viestintätekniiikan strategiansa.

4.3 Teknisen toimen palvelutuotantoa ohjaavat ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat

Rakentamista kunnan alueella ohjataan rakennusjärjestyksellä. Kunnan ympäristönsuojelumääräysten tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan Terveyttä ja iloa ruuasta –varhaiskasvatuksen ruokailusuositus vuodelta 2018 ohjaa varhaiskasvatuksen ruuanvalmistusta.

Koulujen keittiöissä noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositusta vuodelta 2017.

Ravitsemussuositukset ikääntyneille (2010) ohjaavat vanhusten ruokahuoltoa.

4.4 Kunnan yhteiset palvelutuotantoa ohjaavat ohjeet ja suunnitelmat

Kunnalla on yhteinen **yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma** kaikille yksiköille.

Hankintaohjeet linjaavat kunnan hankintoja.

5. Tulevaisuuden tilat

Tilat ja muu rakennettu ympäristö vaikuttavat ihmiseen fyysisesti, psyykkisesti ja emotionaalisesti. Tulevaisuuden tilat ovat monikäyttöisiä, muuntautuvia ja ihmisten yksilölliset tarpeet huomioivia.

Kunta on ollut mukana Täydentämällä toimivaa -hankkeessa (TÄYTYY), jossa on kehitetty mm. Lapinjärven muistiystävällistä taajamaa. TÄYTYY-hankkeessa on ajattelun pohjaksi otettu se, että kunnan palveluiden ja rakennetun ympäristön suunnittelussa huomioidaan olemassa oleva rakenne ja hyödynnetään jo olemassa olevat kiinteistöt ja infra mahdollisimman hyvin. Tällöin ajatuksena on se, että rakennetaan vain välttämättömiä uusia tiloja ja uusien tilojen suunnittelussa huomioidaan laajasti eri käyttäjien

Lapinjärvellä **ihmislähtöisyys, muistiystävällisyys ja biokiერთotalous** ovat strategiassa määritellyjä tavoitteita, jotka vaikuttavat tilojen suunnitteluun huomattavasti. Tilojen suunnittelussa ja käytössä on otettava nämä huomioon ja toteuttava esteetöntä tilaa. Muistiystävällinen ympäristö on kaikille hyvää ympäristöä.

Työn tekemisen uudet tavat ja asenteet haastavat myös työskentelytilat. Työtiloihin vaikuttavat digitalisaation ja yhteisöllisyyden trendit. Työpaikalta odotetaan myös sosiaalista kanssakäymistä kun toisaalta etä-

työn tekeminen lisääntyy. Uudenlainen työtila mahdollistaa erilaisten ihmisten yksilölliset tarpeet. Tulevaisuudessa tehdään tiloja, joissa on mahdollista tehdä työtä joko yksin tai yhdessä.

Lapinjärvellä on otettu taide yksi kehittämisen ja ympäristön toiminnallisuuden välineeksi. Taidetta voidaan hyödyntää tilojen suunnittelussa ja toiminnallisuuden parantamisessa.

Tiloissa on huomioitava toiminnan muutokset, mm. koulussa uuden opetussuunnitelman vaatimat asiat tai päiväkodissa varhaiskasvatussuunnitelmassa esille nousevat asiat.

Yhteiskäyttöisyys on yksi tulevaisuuden trendeistä. Tiloja ei tehdä vain yhteen käyttöön. Eri toimijat voivat olla tiloissa samaan aikaan verrattuna siihen, että aiemmin monikäyttöisyyttä on ajateltu enemmän eri käyttäjäryhmille porrastaen. Tilojen osalta kunnan strategian tavoite käyttää lähipalveluita ja tukea lähityötä myös vaikuttavat tilojen käyttöön. Strategian tavoite siitä, että tiloja annetaan käyttöön, on myös selkeä tulevaisuuden tiloihin liittyvä vaatimus.

Kiertotalous

Tilojen osalta yksi keskeisimmistä tavoitteista kiertotalousnäkökulmasta on niiden käyttöasteen nosto. Tätä voidaan edistää suunnittelemalla tilat muunneltaviksi. Monenlaiseen käyttötarkoitukseen mukautuvat tilat voivat toimia erilaisissa käyttötarkoituksissa elinkaarensa aikana ja niillä voi olla samanaikaista käyttöä (esim. päivällä toimisto, illalla järjestöjenkokoustila tmv.). Kiertotaloudessa pyritään tuottamaan mahdollisimman pitkäikäisiä tuotteita, joten kestävyys ja korjattavuus on myös otettava huomioon suunnittelussa. Kestävyttä ja korjattavuutta voidaan edistää materiaalivalinnoilla. Myös kierrätettävyys elinkaaren päässä tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Myös käytettävien materiaalien kierrätettävyys elinkaarensa päässä tulisi ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Myös rakennusosien (ovet, kiintokalusteet, hanat, kahvat ym.) ja laitteiden valinnassa tulee myös kiinnittää huomiota kestävyteen, kunnostettavuuteen ja korjattavuuteen.

Kiertotaloudessa pyritään korvaamaan uusiutumattomia materiaaleja uusiutuvilla sekä kierrätysmateriaaleilla. Puurakentaminen sekä puun käyttö pintamateriaaleissa tukee hyvin tätä kiertotalouden tavoitetta. Puurakentamisella voidaan korvata uusiutumattomia materiaaleja sekä sitoa hiiltä pitkäaikaiseen varastoon. Lisäksi puu on terveysttä edistävä rakennusmateriaali, joka tukee siis myös ihmislähtöisyysajattelua. Puun käytön lisäämisellä on tietysti vaikutuksia biotalouteen erityisesti metsä- ja puutuoteteollisuuden elinvoimaisuuteen.

Myös kierrätysmateriaaleja voidaan käyttää rakentamisessa. Esim. rakennuksen perustusvaiheessa voidaan kierrätysbetonimurskalla korvata neitseellisiä kiviaineksia ja pihojen pinnoitusmateriaaleissa voidaan hyödyntää erilaisia komposiittimateriaaleja. Myös kokonaisia betonielementtejä voidaan uudelleenkäyttää ja rakentaa niistä jopa uusia asuinrakennuksia.

Tiloja korjattaessa ja kunnostettaessa pitäisi pyrkiä siirtymään kohti säästävää korjausrakentamista, jossa käyttökelpoisia rakennusosia säästetään kohteessa ja/tai käytetään uudelleen toisessa kohteessa mahdollisuuksien mukaan. Näin pidennetään materiaalien elinkaaria korkeamman arvon mukaan. Jos rakenteita ja rakennusosia ei voida uudelleenkäyttää, tulee ne kierrättää materiaalina.

Kiertotalous on huomioitava jo rakentamisen suunnittelun yhteydessä. Näin voidaan rakentaa kiinteistöjä, joiden kierrätettävyys on suunniteltu jo rakentamisen aikana.

6. Lähipalvelut

Aikaisemmassa palvelutuotantosuunnitelmassa vuonna 2014 määriteltiin Lapinjärven lähipalvelut. Palvelutuotannossa on tapahtunut sen jälkeen joitakin muutoksia, mutta vuoteen 2022 linjaten lähipalveluiden linja olisi hyvin samankaltainen kuin aikaisempi määritelmä.

Lähipalvelut voidaan Lapinjärven kunnassa määritellä yksinkertaisesti palveluiksi, joita asukkaat / yritykset tarvitsevat päivittäin/lähes päivittäin ja palvelut on saavutettava omasta kunnasta.

Palvelutuotantosuunnitelmassa määritellään seuraavat kunnan järjestämät palvelut **Lapinjärven kunnan lähipalveluiksi:**

- varhaiskasvatuksen palvelut
- suomenkielinen ja ruotsinkielinen alakouluopetus (0-6 lk)
- kaikki vanhuspalvelut (senioriasuminen, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen, kotihoito, omaishoidon tuki, kuntoutus, intervallihoido)
- sosiaali- ja terveysaseman tarjoamat peruspalvelut (lääkäri, hoitaja, neuvola, hammaslääkäri, kotikuntoutus, kotisairaala)
- nuorisotoimen ja etsivän nuorisotoimen palvelut
- liikuntatoimen palvelut
- hyvinvointi- ja ennaltaehkäisevät palvelut
- työllisyyspalvelut
- kirjastotoimen palvelut
- ruoka- ja siivouspalvelut kunnan palveluiden tukipalveluna
- asemakaavateiden kunnossapito, korjaus ja rakentaminen
- puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito
- jätehuolto
- vesihuolto (puhdas vesi ja jätevesi)
- kiinteistöhuolto
- keskushallinto
- yhteispalvelut ja sähköiset palvelut
- elinkeinopalvelut (ostopalvelua voidaan käyttää tukena)

Näistä palveluista useammassa kuin yhdessä kunnan taajamassa pitäisi ehdottomasti tuottaa seuraavat palvelut (muut kuin alla luetellut lähipalvelut voidaan keskittää kunnan päätaajamaan kirkonkylään)

- varhaiskasvatuspalvelut
- kotihoito ja tukipalvelut (kotiin annettavaa palvelua)
- omaishoidon tuki (kotiin annettavaa palvelua)
- ruokahuolto (jakelun osalta, laajuus määräytyy palvelutuotannon mukaan)
- siivouspalvelut (laajuus määräytyy palvelutuotannon mukaan)
- asemakaavateiden kunnossapito ja korjaus (laajuus määräytyy maankäytön mukaan)
- puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito
- kiinteistöhuolto (laajuus määräytyy palvelutuotannon mukaan)
- jätehuolto
- vesihuolto

Kunnan alueella on myös muita kuin kunnan tuottamia lähipalveluiksi luokiteltavia palveluita, kuten esimerkiksi ruokakaupan palvelut. Näiden palveluiden turvaamiseksi on kunnan omalta osaltaan myös varmistettava oma toimintansa siten, että nämäkin palvelut turvataan kunnassa.

> Sähköisiä, etänä annettavia sekä kiertäviä palveluita tulee kehittää tarjoamaan uudenaikaista kaksikielistä lähipalvelua kuntalaisille.

> Lapinjärven kunnan järjestämät lähipalvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja asiakkaiden tarpeita vastaavasti.

7. Asiakas- ja käyttäjäennusteet tuleville vuosille 2019 - 2030

7.1 Perusturvan asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019-2030

Suomalaisten yhteiskunta ikääntyy siten, että työikäisten ja lasten määrä vähenee samalla kun ikääntyneen väestön määrä kasvaa. Ennusteiden mukaan iäkkäiden määrä erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä kasvaa voimakkaimmin. Väestön ikärakenteen muutoksesta seuraa, että yhteiskunnan on mukauduttava laajasti entistä iäkkäämmän väestön tarpeisiin.

Tilastokeskuksen (2015) mukaan Lapinjärven yli 65-74-vuotiaiden prosenttiosuus pysyy ennallaan sen sijaan 75v määrä on seuraavat kymmenvuoden aikana lisääntymässä noin 28 % (101) vuoteen 2030. Valtakunnallinen tavoite on, että yli 75-vuotiaat noin 92-93 % tulisi asua omassa kodissaan. Tämä tarkoittaa, että senioriasumisen tarve lisääntyy, kun taas tehostettua palveluasumista tarvitaan noin 8 % yli 75-vuotiasta.

	2018 (17.5.2018)		2020		2030	
65–74 vuotta täyttäneet, lkm / % väestöstä	443	16,8%	421	15,8 %	384	15 %
75–84, vuotta täyttäneet, lkm / % väestöstä	229	8,46	255	9,6 %	318	12,4
85 vuotta täyttäneet, lkm / % väestöstä	126	4,6%	107	4 %	138	5,4

Taulukko 4. Tilastokeskus 2015. Väestöennuste. Ennuste Lapinjärveläisten 65v., 65-74v., 75-84v., ja 85v. vuotta täyttäneiden % osuus ja lukumäärinä vuosina 2020, 2030 ja 2040. THL Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKAnet 2015.

Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viimevuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena.

7.2 Sivistystoimen asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019–2030

Sivistystoimen asiakasmääräennusteet noudattavat pääosin kunnan väestöennustetta. Oppilasennuste poikkeaa siitä johtuen esimerkiksi ulkopaikkakuntalaisten oppilaiden määrästä, jotka käyvät koulua Lapinjärvellä eivätkä näy kunnan väestömäärässä sekä siitä, että osa lapinjärveläisistä oppilaista suorittaa oppivelvollisuuttaan muissa kunnissa. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että oppilasmäärä laskee perusopetuksessa tasaisesti koko tarkastelujaksolla. Varhaiskasvatuksen lapsimäärä laskee samassa suhteessa kuin alle kouluikäisten lasten määrä vähenee kunnassa. Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrään vaikuttaa toisaalta myös perheiden työllisyyskehitys, minkä seurauksena palveluiden piirissä olevien lasten määrää on vaikea arvioida.

PERUSOPETUKSEN OPPILASENNUSTE

Kapellby skola	TOTALT	Kirkonkylän koulu	YHT	Käkikosken koulu	YHT
Läsår		Lukukausi		Lukukausi	
2012-2013	69	2012-2013	65	2012-2013	36
2013-2014	79	2013-2014	56	2013-2014	37
2014-2015	80	2014-2015	55	2014-2015	42
2015-2016	83	2015-2016	56	2015-2016	36
2016-2017	85	2016-2017	58	2016-2017	37
2017-2018	80	2017-2018	81	2017-2018	38
2018-2019	74	2018-2019	97	2018-2019	46
Prognos:		Ennuste:		Ennuste:	
2019-2020	69	2019-2020	92	2019-2020	41
2020-2021	59	2020-2021	93	2020-2021	41
2021-2022	54	2021-2022	86	2021-2022	26
2022-2023	50	2022-2023	95	2022-2023	24
2023-2024	43	2023-2024	94	2023-2024	23
2024-2025	29	2024-2025	79	2024-2025	20

Taulukko: Oppilasennuste vuosille 2019 - 2025 (Huom! Hilda Käkikosken koulun oppilasluvuissa mukana Eskola-hankkeen oppilaat vuosina 2018 - 2021)

7.3 Teknisen toimen asiakas- ja käyttäjäennuste vuosille 2019–2030

7.3.1 Ruokapalveluiden asiakasennuste

Koulujen ja päiväkodin keittiöissä valmistettavien aterioiden määrä kehitty kunnan lapsiluvun mukaisesti. Tämän hetkisen väestöennusteen perusteella ateriamäärä tulee vähentymään. Merkittäviä muutoksia ei kuitenkaan ole näköpiirissä. Vanhainkoti Honkahovin keittiöstä luovuttaessa kunnan ruokahuoltopalveluiden valmistama ateriamäärä vähenisi n. 90 lämpimällä aterialla arkipäivää kohti.

7.3.2 Vesihuoltolaitoksen asiakasennuste

Vesijohto- ja viemäriverkoston liittyjämäärä kasvaneen maltillisesti seuraavien vuosien aikana. Erityisesti viemäriverkoston laajenemista pyritään tukemaan vesihuoltolaitoksen puolesta. Myyty käyttövesimäärä tuskin nousee liittyjämäärän suhteessa, sillä yleinen suuntaus on, että vedenkulutus laskee vettä säästävien kalusteiden myötä.

7.3.3 Hallintopalveluiden käyttäjäennuste

Hallintopalveluiden palvelut toimivat monelta osin tukipalveluina muille kunnan palveluille, joten palvelun sisältö määrittyy muun palvelutuotannon määrittelyn kautta. Hallinnon on muututtava joustavasti tarpeiden mukaisesti. Kunnan palvelurakenteen muuttuessa tai kunnan siirtäessä siirtäessään palveluita toiselle toimijalle, on hallinnon resursseja aina tarkasteltava.

8. Palvelutuotannon ja palveluverkon tulevaisuus

8.1 Perusturva

8.1.1 Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys

Maakuntaudistuksen vuoden 2021 myötä kunnalla ei ole enää lakisääteisiä tehtäviä sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisessä. Perustehtävinä säilyvät kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämien ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen ja terveyserojen kaventaminen. Hyvinvoinnin edistämisessä kunnan rooli pysyy edelleen merkittävänä. Ihmislähtöinen kunta vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ja sivistystä sekä alueen elinvoimaa ja työllisyyttä. Se turvaa sujuvan arjen sekä terveellisen ja turvallisen ympäristön.

Ennen maakuntaudistusta tavoitteena on kehittää kestäviä ihmislähtöisiä palveluja, joissa joko asiakas tai palveluntuottaja joutuu liikkumaan. Esim. kotiin vietävien palveluiden kuten kotihoidon ja hoitajalääkäripalveluja, palveluntarjoajien kantaa sijoittaa mahdollisimman keskeisellä paikalla asiakkaiden läheisyydessä, sillä sijainti vaikuttaa suoraan toimenpiteen tehokkuuteen ja kustannuksiin. Sosiaali- ja terveystalvelut kuuluvat niihin palveluihin, jossa asiakas tai palveluntuottaja liikkuu.

Tulevaisuudessa erilaisissa asumisessa ja asumispalveluissa korostuu viihtyisä ympäristö ja myös mahdolliset lähipalvelut, kuten kauppa ja alueella tarjottava virkistystoiminta (esim. kuntosalit).

Lapinjärven kunta tavoitteena on luoda muistiystävällistä taajamaa kirkonkylälle, missä luodaan uutta asu- mismuotoa "Lapinjärvitalot" ikääntyville kuntalaisille.

8.1.2 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet

Lapinjärven kunta ja Loviisan kaupungin yhteistoiminta-alue tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja kuntalaisille. Yhteistoiminta-alue järjestää lähipalveluna hoitaja-lääkärivastaanottoa, hammaslääkäripalveluja ja näytteenottoa. Tulevaisuuden sote-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy mahdollisesti maankunnalle vuonna 2021. Muistiystävällisen asumisen kannalta olennaista on kehittää liikkuvia lähipalveluja esim. hoitajalääkäripalvelut. Asiakasprosesseihin on sisällyttävä sekä ennaltaehkäisyä ja varhainen tuen vahvistaminen

Kunta on pitänyt ikäihmisten palveluja kuten kotihoito, asumispalveluja laitoshoidon omana toimintana. Vuonna 2016 kunta solmi yhdessä Med Group Oy:n kanssa Hilla-kehittämisen ja tutkimushankkeen vuosille 2016-2021. Hankkeen tarkoitus on kehittää kotiin vietäviä palveluja hyödyntäen terveysteknologiaa.

8.1.3 Ihmislähtöisten ohjausryhmien näkemykset

Valtakunnallinen tavoite on, että mahdollistetaan ikääntyvän väestön asua kotona mahdollisimman pitkään. Mahdollistamisella tarkoitetaan sitä, että kotiin vietäviä palveluja kuten kotihoitoa, liikuntaa tai ateriapalvelua tuetaan ikäihmisen arkea kotona. Lapinjärven kunta solmi Hilla-kehittämisen ja tutkimushankkeen vuonna 2016. Hankkeen tarkoitus on tuoda ihmislähtöisen vanhustyön toimintamalli käyttöön koko vanhustyöhön. Hankkeessa hyödynnetään mm terveysteknologiaa. Ohjausryhmän näkemys on kiinnittää huomioita henkilökunnan osaamiseen ja hyödyntää olemassa olevia resursseja.

Kunnan tehtävä on edistää kuntalaisten hyvinvointia. Kunnat päättävät monista tehtävistä ja toimista, joilla on ratkaiseva merkitys asukkaiden hyvinvointiin, osallisuuteen, työllistymiseen ja toimintakykyyn. Ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia asioita ovat muun muassa liikuntamahdollisuudet, ruoka- ja kulttuuripalvelut, asuminen, kaavoitus ja liikennejärjestelyt. Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää myös toimivat liikuntatilat ja erilaiset asumismuodot. Kunnassa on kehitteellään muistiystävällisen taajaman kirkonkylälle eli tarkoitus on luoda uudenlaista asumismuotoa ja lisäämällä taidetta ympäristöön. Kirkonkylälle uudenlaisen rakentamiseen on hyvä myös suunnitella liikuntatila esim. kuntosali ja kotihoidon päivätoiminnalle toimivat tilat.

8.1.4 Mitä palvelua tuotetaan, miten ja missä tiloissa

Kunta tuottaa edelleen ikäihmisten kotiin vietäviä palveluja kuten kotihoito ja tukipalveluja. Laitoshuollosta luopuminen mahdollistaa tehostetun palveluasumismuotoa kehittämistä esim. Lapinjärvitaloilla ja tehostetun kotihoidon avulla. Hyödynnetään jatkossa yksityisten palvelutuottajien tarjoamia palveluja kuten tehostettu palveluasuminen ja kotihoitoa (palveluseteli).

Tehostettu palveluasuminen

- Onnikoti, Rauhalantie
- Lapinjärvitalot

Palveluasuminen

- Lapinjärvitalot
- Senioriasunnot

Terveystalo

- Perusterveydenhuollon lääkäri-hoitajavastaanotto, terveydenhoitaja
- Näytteenotto

Kotihoito

- Kotihoito sisältää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon
- Kotisairaanhoidolääkäripalvelu (etä)
- Päivätoiminta tarvitsee uudet tilat

Palveluohjaus

- Ikäihmisten palveluneuvonta

Liikunta (ohjausta)

- Liikuntahuone
- kuntosali

8.1.5. Ikäihmisten tilat

Yleistä ikäihmisten tilatarpeista

Lapinjärven palvelurakenne on edelleen liian laitospainotteinen ja tavoitteena on vähentää kokonaan vanhainkodin tai pitkäaikaislaitoshoidon palveluja, ja pyrkiä toteuttamaan ikääntyneiden henkilöiden palvelutarpeeseen kotiin annettavilla palveluilla tai muilla avo- ja tukipalveluilla.

Lapinjärven vanhainkoti Honkahovi on huonossa kunnossa. Tilat on rakennettu laitoshoitoon ja valtakunnallinen tavoite on ikäihmisten laitoshoidon luopumisesta.

Lapinjärven kunta vuokraa Kiinteistö Oy Labyrintin omistuksessa oleva tehostettu palveluasumisyksikön (9+1 paikka) ja ikäihmisten päivätoimintatilat. Tehostettu palveluasunnot ovat hyvässä kunnossa mutta muistisairaiden hoitamiseen tuo haastetta sivussa olevat asunnot, mihin valvontaa on hankala toteuttaa.

Päivätoiminta on kotihoidon tukipalvelu ikäihmisille. Tilat ovat pienet ja päivätoiminta tarvitsee suurempaa tilaa.

Kiinteistö Oy Labyrintin omistuksessa on 32 vanhuksille tarkoitettua vuokra-asuntoa kahdeksassa talossa. Asunnot sijaitsevat palvelutalon lähellä (Mäntylä I ja Mäntylä II asunnot eivät sisälly lukuun). Vanhusten vuokra-asunnot ovat peruskorjauksen tarpeessa.

Tulevaisuuden näkymiä ja tilatarpeita

Valtakunnallisiin visioihin ikääntyneiden asumisessa, kuuluu kotona asumisen tavoite. Ikäihmisten asumisessa, siirtymistä laitos- ja palvelusumista kevyempiin asumismuotoihin edistetään paitsi kotona asumista tukevilla palveluilla myös monipuolisten ikäihmisille soveltuvien asumismuotojen kehittämällä.

Palvelurakenteeseen liittyvän suosituksen mukaan on tärkeää kehittää paitsi kotihoitoa ja kotiin annettavien palveluiden palveluvalikkoa, myös asumisen vaihtoehtoja, ennakointia ja varautumista sekä omaishoitoa ja perhehoitoa.

Lakimuutoksen (vanhuspalvelulaki) myötä ikääntyneiden arvokasta elämää tukeva hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoidona vain lääketieteellisillä tai asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvillä perusteilla.

Seniorityön tilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017 (sis.kiinteistö-kust.)	Nettokustannukset per asiakaspaikka 2017	Kiinteistö-kustannukset 2017	Kiinteistö-kustannukset per asiakas paikka 2017	Poistot 2017
Vanhainkoti Honkahovi	689.848 € (sis. kiinteistö-kulut)	36.307 €	110.502 € (sis. keittiötilat)	5.815 €	23.531 €
Päiväkeskus	86.977 €	1.449 €	7.221 €		
Tehostetun asumisen yksiköt	383.385 €	38.338 €	76.545 €	7.654 €	
Muut vanhustyöntilat (kotihoito, omaishoito ym.)	Kotihoito 330.277 € Omaishoito 184.009 € Ennaltaehkäisevä vanhustyö 37.474 €		23.960€		

Tila	Asiakasmäärä 2018 (keskimä rin)	Kokonaiska- pasiteetti (maksimiasiakas- määrä tilan puolesta)	Täyttöaste (%) 2017	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet
Vanhainkoti Honkahovi	keskim/vrk 16,97	18 + 1	94,32	Laitosmainen ratkaisu, pitkät käytävät, pienet yhteistilat asuk- kailla omat huoneet
Päiväkeskus	kes- kim/toim.3,5 9 asiakasta per päivä			Päivätoiminnan tilat sijaitsevat palvelutalossa. Käytössä on ruokasalin pää- dyssä oleva tila.
Tehostetun asumisen yksi- köt	keskim/vrk 6,5/ pitkäai- kaisasiakkai- ta 9.1 lyhytai- kaista asia- kasta per kk 83,73% täyt- töaste	9 + 1	87,31	Asukkailla omat huoneet ja osuus yhteisti- loista
Muut vanhus- työn tilat (ko- tinhoito, omais- hoito ym)				Kotihoidon toi- mistotilat ja asukkaiden yh- teistilat. (ruoka- sali, sauna jne) palvelutalossa n. 155 m ²

Käyttäjän näkemys tiloista:

Honkahovi vanhainkoti on rakennettu vuonna 1984, jolloin ikäihmisten hoidon toimintamallit olivat hyvin erilaisia nykyaikaan verrattuna. On aikaisemmin todettu, että vanhainkoti tarvitsee täyden peruskorjauksen. Vanhainkoti on suunniteltu aikanaan niille asiakkaille jotka nykyään kykenevät asua kotona tai tehostetussa palveluasumisessa. Asiakahuone ja saniteettitilat eivät enää vastaa nykypäiväisen laitoshuollon tiloja, missä huomioidaan asiakkaan omatoimisuutta tai pitkää edennyt sairautta.

Kotihoidon tukipalvelu päivätoiminnan tilat ovat liian pienet ja päivittäiseen toimintojen harjoitteluun on melko haasteellista. Päivätoiminnan tarkoitus on antaa toiminnallista tukea kotona asuville ikäihmisille. Nykyisiin tiloihin ei enää mahdu lisää asiakkaita.

Teknisen toimen näkemys tiloista: Vanhainkoti Honkahovi on huonossa kunnossa. Honkahovi vaatisi mittavat remontit eikä tilojen terveellisyyttä välttämättä pystytä silti takaamaan.

8.2 Sivistyspalvelut / Varhaiskasvatus

8.2.1 Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys

Sivistystoimen palvelutuotannon tulevaisuuden kehitykseen vaikuttaa palveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrä, joka on koko kunnassa laskeva. Kolme koulun ylläpitäminen voi osoittautua haastavaksi oppilasmäärän laskiessa, ellei oppilasmäärä kasva. Erityisesti Hilda Käkikosken koulussa oppilasmäärän laskunostaa oppilaskohtaisia kustannuksia tulevina vuosina. Myös ruotsinkielisen koulun laskeva oppilasmäärä vaikuttaa ruotsinkielisten perusopetuspalveluiden järjestämiseen.

8.2.2 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet

Palveluverkon ylläpitäminen tulevaisuudessa voi olla haasteellista erityisesti Porlammilla, mikäli lapsi- ja oppilasmäärä ei kasva tai edes pysy nykytasossa. Palveluverkon ylläpitämiseen kohdistuu haasteita Porlamin ryhmäperhepäiväkodin ja Hilda Käkikosken koulun säilyttämisen kannalta.

Sivistystoimen palveluverkon tulevaisuuden tarpeet liittyvät pääosin kiinteistöjen peruskorjauksiin. Merkittävimmät investointitarpeet kohdistuvat Kirkonkylän koulun kiinteistön ruokailu- ja keittiötiloihin, opiskelu- huollon tiloihin, koulun johtajan työtilaan ja henkilökunnan työtilaan.

8.2.3 Ihmislähtöisten ohjausryhmien näkemykset

Sivistystoimen ihmislähtöisen ohjausryhmän näkemyksen mukaan palveluverkon haasteet liittyvät Mariebergin kentän kunnossapitoon, Korsmalmin kuntoradan ylläpitämiseen, Hilda Käkikosken koulun iltapäivätoiminnan järjestämiseen yhteistyössä ryhmäperhepäivähoidon kanssa sekä salivuorojen jakamiseen liittyviin käytännön kysymyksiin olemassa olevan palveluverkon puitteissa.

8.2.4 Mitä palvelua tuotetaan, miten ja missä tiloissa

Varhaiskasvatuspalveluita toteutetaan kirkonkylällä päiväkotipeikkolaaksossa ja Porlammilla ryhmäperhepäiväkodissa sekä perhepäivähoitajan tuottamana palveluna. Päiväkotipeikkolaaksossa tarjotaan myös vuorohoitoa.

Esi- ja perusopetuspalveluita vuosiluokille 0-6 tuotetaan kolmessa eri koulussa, joista yksi, Kapellby skola, tarjoaa ruotsinkielisiä perusopetuspalveluita kirkonkylällä. Kirkonkylän koulu tarjoaa suomenkielisiä opetuspalveluita kirkonkylällä ja Hilda Käkikosken koulu Porlammilla. Hilda Käkikosken koululla aloitetaan luokkamuotoisen erityisopetuksen palveluiden järjestäminen syksystä 2019 lukien.

Perusopetuspalvelut vuosiluokille 7-9 hankitaan ostopalveluna Kouvolasta (suomenkielisille oppilaille) ja Loviisasta (ruotsinkielisille oppilaille). Vaativimmat erityisopetuspalvelut ostetaan oppilaiden tarpeen mukaan muista kunnista. Loviisan kaupungin kanssa on voimassa oleva sopimus erityisopetuspalveluiden ostamisesta.

Kirjastopalveluita tuotetaan kirkonkylällä pääkirjastossa ja Porlammilla sivukirjastossa, joka sijaitsee Hilda Käkikosken koulun yhteydessä. Nuorisotoimen palveluita järjestetään kirkonkylällä sijaitsevassa nuorisotilassa.

Yleistä varhaiskasvatuksen tilatarpeista

Varhaiskasvatuksen käytössä on vuoden 2013 alussa valmistunut ajanmukainen Peikkolaakson päiväkotipeikkolaakson, joka tarjoaa suomen- ja ruotsinkielisiä varhaiskasvatuspalveluja. Peikkolaakson kokonaiskapasiteetti on 80 lasta ja täyttöaste on 110 %.

Porlammilla toimii yksi ryhmäperhepäiväkotipeikkolaakson, jonka kokonaiskapasiteetti on 20 lasta. Ryhmäperhepäiväkodin täyttöaste on 71 %.

Hyötyneliöt lasketaan kokonaislapsimäärän mukaan ilman kertoimia sekä kertoimilla, koska alle 3-vuotiaat tarvitsevat käytännössä kaksi paikkaa (kerroin 1.75). Varhaiskasvatuslaki (540/2018) määrittää lasten ja kasvattajien suhteen, jolloin alle 3-vuotiaita saa olla hoidossa neljä yhtä kasvattajaa kohden. Alle 3-vuotiaiden hoito vaatii myös tilaratkaisuiltaan enemmän kuin vanhempien lasten hoito. Tiloissa täytyy olla mahdollisuus levätä rauhassa ja lapsen hoitotilat tulee olla paremmin varustetut kuin isompien lasten tiloissa. Tilojen tulisi olla joustavasti muunneltavia ja toimivia.

8.2.5 Varhaiskasvatuksen tilat

Käyttäjän näkemys varhaiskasvatuksen tiloista:

Varhaiskasvatuksen nykyiset tilat kirkonkylän keskustassa ja Porlammilla täyttävät erinomaisesti varhaiskasvatuksen tilatarpeet. Päiväkoti Peikkolaakso Kirkonkylässä on uudenveroinen ja palvelee käyttäjiään hyvin lukuun ottamatta rakennuksen lämpötilan säätöä, joihin tarvitaan korjaus- ja muutostöimenpiteitä.

Teknisen toimen näkemys varhaiskasvatuksen tiloista:

Porlammin ryhmäperhepäiväkodin piha-alueita on kohennettu vuonna 2017. Suurempia puutteita ei tilojen osalta ole ilmennyt. Peikkolaakson päiväkodin uusi puoli on hyvässä kunnossa, vanhalla puolella on ilmennyt korjaustarpeita. Suunnitelmassa on viilennyksen rakentaminen osaan tiloista.

Ehdotetut toimenpiteet:

Päiväkoti Peikkolaaksoon tulisi rakentaa viilennysjärjestelmä ennen kevättä 2019. Vanhan puolen mahdollisia sisäilmaongelmia selvitetään.

Varhaiskasvatuksen tilat					
Tila	Lapsimäärä	Hyötyneliötä per lapsi	Kokonaiskapasiteetti (maksimilapsimäärä tilan puolesta)	Täyttöaste (kokonaislapsimäärä jaettuna kapasiteetilla)	Lyhyt kuvaus
Peikkolaakson päiväkot 1097 m²	Alle 3-vuotiaiden määrä: 20 Alle 3-vuotiaiden määrä kerrottuna 1,75:llä: 35 Yli 3-vuotiaiden määrä: 53 Täydentävän päivähoidon lapsimäärä: 9 Kokonaislapsimäärä ilman kertoimia: 73 Kokonaislapsimäärä kertomin: 88	Kokonaislapsimäärällä jaettuna: 15 m² Kertoimilla lasketun kokonaislapsimäärän mukaan laskettuna: 12,5 m²	80 24 alle 3-v. 42 yli 3-v. 14 täydentävä päivähoito	110%	Moderni päiväkodiksi suunniteltu tila, viihtyisät piha-alueet, keskeinen sijainti Kirkonkylässä.

Porlammin ryhmis	Alle 3-vuotiaiden määrä: 3		20	71 %	
100 m2	Alle 3-vuotiaiden määrä kerrottuna 1,75:llä: 5,25				
	Yli 3-vuotiaiden määrä: 9				
	Kokonaislapsimäärä ilman kertoimia: 12				
	Kokonaislapsimäärä kertoimin: 14,25				

Varhaiskasvatuksen tilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017 (sis. kiinteistö-kustannukset)	Nettokustannukset per lapsi 2017	Nettokustannukset per hyötyneliö 2017	Kiinteistö-kustannukset 2017	Kiinteistö-kustannukset per lapsi 2017	Poistot 2107
Peikko-laakson päiväkoti	883 337 €	12 100 €	805 €	90 390 €	1 238 €	144 115 €
Porlammin ryhmis	112 556 €	9 380 €	1 126 €	Ei omaa kustannuspaikkaa, kiinteistö-kustannukset Hilda Käikösköylen koulu		1 741 €

Perhepäivähoito (4 lasta)	65 646 € Huom. ilman KuEl-eläkemenoa netto 36 066 €	Ilman KuEl-eläkemenoja laskettuna 9 017 €				

8.2.6 Esi- ja perusopetuksen tilat

Yleistä esi- ja perusopetuksen tilatarpeista

Esiopetus järjestetään Lapinjärvellä perusopetuksen yhteydessä. Perusopetusta varten tarvitaan lisää tilaa kirkonkylän ruotsinkielisessä, Kapellby skolassa ja suomenkielisessä, Kirkonkylän koulussa. Hilda Käkikosken koulussa tiloja on koulun käyttöön enemmän kuin oppilaat tarvitsisivat.

Tulevaisuuden näkymät ja tilatarpeet

Lapinjärven kunta tarjoaa sekä suomen- että ruotsinkielistä esi- ja perusopetusta. Opetustilojen täytyy olla joustavia ja muunneltavia, mikä tarkoittaa tulevaisuudessa sisätilojen uudistamista ja remontointia.

Kirkonkylällä sijaitsevien koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan yhdistäminen on keskittänyt palvelut Omenalehtoon, joka sijaitsee Kapellby skolan yhteydessä. Kirkonkylän koulun keittiön ja ruokailutilan laajentaminen antaa mahdollisuuden siirtää aamu- ja iltapäivätoiminnan Omenalehdosta Kirkonkylän koululle ja vapauttaa Kapellby skolalle lisätiloja koulun käyttöön.

Tila	Oppilasmäärä 20.9.2018	Hyötyneliötä per oppilas	Kokonaiskapasiteetti	Täyttöaste (koko-naisoppilasmäärä jaettuna kapasiteetilla)	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet
Kirkonkylän koulu 622 m ²	97	11,3 m ²	80	121 %	Kaksi erillistä 1-kerroksista rakennusta
Kapellby skola 521 m ²	74	7,3m ²	70	105 %	1-kerroksinen koulurakennus

Hilda Käiki- kosken kou- lu 620 m²	46 (33)	17,7 m²	150	22 %	3-kerroksinen koulurakennus. Korkeat, avarat luokkatilat. (Ruokailu Taitotalossa, liikunta Porlamin liikuntahallissa, tekninen työ Taitotalossa)
Taitotalo 496 m²					Teknisen työn tilat, ruokailutilat
Omenalehto 98 m²	19 aamu- toimin- nassa ja 32 iltapäi- vätoimin- nassa	ap 5,2 ip 3,1 m²	15	ap 126 % ip 213 %	Entinen opettajien asuintalo, remontoitu esikoulutilaksi 2010, käytössä ap-/ip-toiminnassa

Käyttäjän näkemys tiloista:

Kirkonkylän koulu on saneerauksen tarpeessa. Koulussa on riittämättömät tilat nykyiseen oppilasmäärään nähden. Koulu tarvitsee muuntojoustavat, nykyaikaiset, uuden opetussuunnitelman mukaiset tilat. Koulusta puuttuvat opetuksen jakotilat, oppilashuollon tarvitsemat tilat, johtajaopettajan työtilat, oppilaiden ruokailua ja ruoan tarjoilua varten tarvittavat tilat sekä riittävän kokoinen henkilökunnan kokoushuone. Myös kaksi erillistä rakennusta vaikeuttaa opetuksen järjestämistä ja oppilaiden valvontaa tilanteissa, joissa opetusryhmien yhdistäminen olisi opetuksen kannalta tarkoituksenmukaista. Rakennuksen sisäilman laadusta on noussut huoli vanhalla puolella.

Myös Kapellby skolan tilat ovat riittämättömät uuden opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja ruokailun järjestämiseen. Ruokalinjasto on eteisaulassa, joka toimii sekä läpikulku- että pukeutumistilana. Luokkatilojen määrä on riittämätön opetuksen tarpeisiin nähden.

Koulutilojen tulisi olla muuntojoustavia ja monikäyttöisiä ja tukea opetuksen järjestämistä erilaisissa kokoonpanoissa. Oppimisympäristön tulisi tarjota oppilaille mahdollisuuksia työskentelyyn muutenkin kuin opettajajohtoisessa perinteisessä luokkahuonemallissa, johon nykyiset tilat antavat mahdollisuuden. Nykyaikaiset oppimismenetelmät suosivat yksilö-, ryhmä- ja koko oppilasjoukon erilaisten työvaiheiden vuorottelua. Jos tilat ja kalusteet on mitoitettu siten, että sekä oppilaita että kalusteita on tilassa liikaa eikä kalusteita voi juurikaan siirtää, oppilaslähtöisten menetelmien hyödyntäminen hankaloituu.

Oppilaslähtöisten menetelmien hyödyntäminen uuden opetussuunnitelman hengessä edellyttää lisätiloja opetuksen käyttöön.

Tilojen kalustuksen tulisi olla muuntojoustavaa, ja tiloja pitäisi pystyä muuntelemaan pedagogisten tarpeiden mukaisesti. Digitaalinen oppimisympäristö pitäisi saattaa kaikissa kouluissa ajan tasalle uusimalla koulujen esitystekniikka. Kirkonkylän koulun piha-alue tulee uusaa turvallisuusnäkökohdat ja viihtyvyys huomioiden siten, että oppilaiden välituntipihan läpi tapahtuvaa huoltoliikennettä joko rajoitetaan tai se ohjataan kulkemaan toisia reittejä ja roskakatoksen paikka siirretään käyttäjien kannalta parempaan paikkaan. Liikkuva koulu - valtionavustuksen turvin uudistetaan koulujen piha-alueita kehittämällä koulujen piha-alueista lähiliikuntapaikkoja.

Teknisen toimen näkemys esi- ja perusopetuksen tiloista:

Kirkonkylän koulu on kohtuullisessa kunnossa. Ilmanvaihtokoneet Kirkonkylän koulun uudella puolella alkavat olla käyttöikänsä päässä. Piha-aluetta tulee kehittää liikenneturvallisuusnäkökulmat huomioiden. Nykyinen keittiö ja ruuanjakelutila ovat ahtaita. Investointisuunnitelmakaudella suunnitellaan ja toteutetaan keittiön laajennus. Vanhalla puolella on mahdollisia sisäilmaongelmia.

Kapellby skola on kohtuullisessa kunnossa. Koulun ikkunat on vaihdettu kesällä 2018. Saliin rakennettiin ilmanvaihto vuonna 2017 eikä tämän jälkeen ole koettu sisäilmaongelmia. Kattorakenne, jossa ei ole räystäitä, on riskirakenne. Koulun pihalla sijaitseva Omenalehdon rakennus alkaa olla käyttöikänsä päässä.

Hilda Käkikosken koulu on hyvässä kunnossa eikä isompia saneeraustarpeita ole.

Taitotalo on hyvässä kunnossa.

Ehdotetut toimenpiteet:

Kirkonkylän koulun vanhan puolen mahdollisia sisäilmaongelmia selvitetään. Kirkonkylän koulun keittiötä, ruokalinjastoa ja ruokasalia on tarpeen laajentaa. Tilat koulun yläkerrassa otetaan koulun käyttöön 1.8.2019 lukien. Piha-alue kunnostetaan ja roskakatos siirretään laajennusurakan päätyttyä. Liikkuva koulu - valtionavustuksen turvin uudistetaan kirkonkylällä sijaitsevien koulujen piha-alueita kehittämällä koulujen piha-alueista lähiliikuntapaikkoja. Kirkonkylän koulun kehittämiseksi laaditaan erillinen tarveselvitys ja hankesuunnitelma, johon tehdään tarkemmat esitykset toimenpiteistä. Kapellby skolan tilojen käyttöä ja jatkokehittämistä tarkastellaan Kirkonkylän koulun hankkeen valmistuttua.

Esi- ja perusopetuksen tilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017 (sis. kiinteistö-kustannukset)	Nettokustannukset/oppilas 2017	Nettokustannukset/hyötyneliö 2017	Kiinteistö-kustann. yht. 2017	Kiinteistö-kustann./oppilas 2017	Poistot 2017
Kirkonkylän koulu sis. liikuntahalli ja teknisten töiden luokka 886 m ²	746 774 €	7 699 €	843 €	90 286 €	931 €	16 598 €
Kapellby skola 521m ²	699 023 €	9 446 €	1 342 €	80 191 €	1 084 €	5 514 €
Hilda Käikosken koulu 620 m ²	367 899 €	11 148 €	593 €	44 738 €	1 356 €	11 845 €
Omenalehto 98 m ²	48 301 €	947 €	148 €	14 481 €	284 €	1 603 €
Taitotalo 496 m ²	9 021 €			9 021 €		

8.2.7 Nuorisotoimen tilat

Yleistä nuorisotoimen tilatarpeista

Nuorisotoimen tilat ”Nuokku” toimivat vapaa-ajan harrastus- ja kulttuuritiloina. Tilassa järjestetään kokouksia, asiakastapaamisia sekä kerho- ja yhdistystoimintaa. Nuorisotila toimii myös toimistotilana nuorisotoimen työntekijöille sekä kunnan hanketyöntekijöille.

Toiminta on keskitetty yhteen toimipaikkaan, Lapinjärven keskustassa sijaitsevaan Niittytien nuorisotilaan, ”Nuokkuun”. Toimisto nuorisotilan yhteydessä palvelee erinomaisesti asiakaskohtaamisia nuorten kanssa.

Tulevaisuuden kehittämisen painopisteet ja tilatarpeet

Tavoitteena on toiminnan kehittäminen yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Nuokun tila on kunnassa tunnettu toimintapaikka, joka toimii aktiivisesti lasten, nuorten, perheiden ja yhdistysten päivittäisenä, kasvatuksellisenä kohtauspaikkana.

Nuorisotoimen tilat

Tila	Kävijämäärä	Hyötyne-tyne- liö/kävijä	Kokonais- kapasiteetti (maksimi- kävijämää- rä)	Täyttöaste (ko- konaiskävijä- määrä jaettuna kapasiteetilla)	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet
Nuokku 113 m ²	75 / vk	1,5 m ²			Kodinomainen, toimiva, kes- keinen sijainti

Käyttäjän näkemys tilasta:

Nuorisotila palvelee asiakkaitaan ja kuntalaisia hyvin. Sen sisätilat ovat toimivat ja tarpeeseen nähden erin-
omaisesti mitoitettut. Ulkoverhoilu on uusimisen tarpeessa.

Teknisen toimen näkemys tilasta:

Rakennus on vanha, ja sen ulkoverhoilu on uusimisen tarpeessa.

Ehdotetut toimenpiteet:

Ulkoverhoilun uusiminen

Nuorisotoimen tilojen talouskatsaus

Tila	Netto- kustan- nukset 2017	Netto- kustann./ kävijä 2017	Netto- kustann./ hyötyneliö 2017	Kiinteistö- kustann. yht. 2017	Kiinteistö- kustann./ kävijä 2017	Poistot 2017
Nuokku 113 m ²	39 496 €	527 €	350 €	4 749 €	63 €	1 935 €

8.2.8 Liikuntatoimen tilat

Yleistä liikuntatoimen tilatarpeista

Liikuntatoimella on riittävästi tiloja ja harrastuspaikkoja kuntalaisten nykyisiin tarpeisiin. Nykyisten tilojen kunnossapito on tärkeä tehtävä. Kunnossapidon vastuita kunnan ja kolmannen sektorin, lähinnä yhdistys-
ten ja seurojen välillä on jossain määrin tarkennettava.

Tulevaisuuden kehittämisen painopisteet ja tilatarpeet

Liikunta ja ulkoilu ovat lapsille, nuorille ja aikuisille erittäin tärkeä harrastus- ja virkistytymistapa. Samalla liikunta ennalta ehkäisee sosiaali- ja terveysmenoja. Tulevaisuudessa tilat on syytä pitää asiallisessa kun-
nossa niin, että ne houkuttelevat ja palvelevat kuntalaisia mahdollisimman tehokkaasti. Liikuntapaikat

pidetään hyvässä kunnossa, siisteinä ja toimintavalmiina ajallaan, esimerkiksi uimarannat ja urheilukenttä kesällä ja kaukalot talvella.

Liikuntapaikat

Tila	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet
Mariebergin urheilupuisto ja huoltorakennus 138 m ²	
Uimahalli 651 m ²	Ei käytössä
Kirkonkylän liikuntasali 446 m ²	
Porlammin liikuntasali 651 m ²	
Kuntosali 155 m ²	Korjaus- ja uusimistarve
Särkjärven uimaranta	
Pyhäjärven uimaranta	
Kirkonkylän uimaranta	
Avantouintipaikka	Vuokrattu Lapinjärven avantouimareille toistaiseksi
Porlammin pallokenttä	
Kirkonkylän koulun pallokenttä	
Kapellby skolan kaukalo ja pallokenttä	
Pukaron koulun kaukalo	
Heikinkylän kaukalo	Hoidetaan talkoilla

Käyttäjän näkemys tiloista:

Mariebergin urheilukentän hoidosta on syytä laatia vuosikello, jotta kentän käyttö palvelee kuntalaisia mahdollisimman hyvin ja jotta hoitotoimenpiteet tehdään ajallaan. Uimarantojen virkistyskäyttöä ajatellen Kirkonkylän uimaranta olisi tarpeen tehdä houkuttelevammaksi ja kohentaa ranta-aluetta. Siviilipalvelukeskuksen yhteydessä sijaitseva kuntosali on toimintaan nähden liian pieni ja sen varustus vanhentunut ja huonokuntoista. Kuntosalille tulisi löytää nykyistä tilavampi paikka ja sen varustus uusia kokonaisuudessaan. Kuntoradan ylläpidosta kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on tarpeen laatia uusi sopimus, jolla turvataan radan hoito ja asiallinen ylläpito vuoden ympäri.

Teknisen toimen näkemys tiloista:

Mariebergin urheilupuiston alue on kokonaisuudessaan kohtuullisessa kunnossa. Pysäköintijärjestelyjä tulee parantaa liikenneturvallisuuksista. Kirkonkylän koulun liikuntasali on hyvässä kunnossa, samoin Porlammin liikuntasali. Siviilipalvelukeskuksessa oleva kuntosalin on ko. toimintaan huonosti soveltuva. Kuntosalin lattialle tulee 1-2 kertaa vuodessa vettä. Jatkossa tulee selvittää kuntosalille muuta sijaintia. Kirkonkylän uimarantaa kohennetaan vuonna 2019. Uimarannan käytettävyyteen vaikuttaa järven kunto. Uimahalli sijaitsee Porlammin liikuntahallin alakerrassa eikä ole käytössä.

Ehdotetut toimenpiteet:

Kirkonkylän uimarannan kunnostus vuonna 2019. Kuntosalin uusiminen vuonna 2020.

Liikuntatoimen tilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017 (sis.kiinteistö kust.)	Kiinteistö kustannukset 2017	Poistot 2017
Porlammin liikuntahalli	Sisältyy Porlammin koulu-keskuksen kustannuksissa	Sisältyy Porlammin koulu-keskuksen kustannuksissa	Sisältyy Porlammin koulu-keskuksen kustannuksissa
Porlammin uimahalli	19 484 €	19 484 €	6 965 €
Kuntosali (Koul. keskus)	697 €	6 386 €	
Urheilukenttä	9 166 €	9 166 €	451 €
Heikinkylän kaukalo	504 €	504 €	716 €
Kapellby kaukalo	335 €	335 €	741 €

Porlammin kenttä	586 €	586 €	826 €
Pukaron kaukalo	351	351 €	
Kirkonkylän uimara- ranta	1 188 €	1 188 €	
Pyhäjärven uimaran- ta	1 048 €	1 048 €	
Särkjärven uimaran- ta	1 009 €	1 009 €	
Rantasauna (avanto- uintipaikka)	-536 €	469 €	

8.2.9 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tilat

Yleistä kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tilatarpeista

Pääkirjaston ja Porlammin lähikirjaston tilat palvelevat monipuolisesti kuntalaisia. Ne toimivat kuntalaisten olohuoneina, jotka tarjoavat tilat ja mahdollisuuden sivistykseen, lukemis-, harrastus- ja kulttuuritoimintaan sekä tapahtumien järjestämiseen. Tätä laajaa toimintaa tuetaan koko ajan vuorovaikutteisesti ja kuntalaisten tarpeet huomioon ottaen.

Tulevaisuuden näkymiä ja tilatarpeita

Kirjastopalveluja tarjotaan kirkonkylässä ja yhdessä kunnan taajamassa, Porlammilla. Kunta on vuokrannut Porlammin kirjaston tilat vuoden 2018 loppuun asti, minkä jälkeen Porlammin kirjaston toiminta muuttaa Hilda Käkikosken koulun tiloihin v. 2019 alussa. Porlammin kirjasto voi jatkossa palvella myös omatoimikirjastona.

Kirjasto- ja kulttuuritilat

Tila	Lainaa- jien ja lainojen määrä 2017	Hyötyneliötä/ asiakas	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet
Pääkirjasto 386 m ²	914 lainaa- jaa 34 307 lai- naa	0,4 m ² (lainaajat)	Pääkirjasto on noin 100-vuotias terve hirsi- ja puu- rakennus, entinen maamieskoulu, joka on valittu vuonna 1997 yhdeksi Suomen kauneimmista raken- nuksista.
Porlammin kirjasto 85 m ²	406 lainaa- jaa	0,2 m ²	Porlammin kirjasto sijaitsee 1960-luvulla rakenne- tussa, alun perin liiketilaksi remontoitussa tilassa vuokralla. Tila on remontoitu kirjastoksi vuonna

	3 923 lainaa	(lainaajat)	2003.
Pääkirjasto kulttuuritilana: Näyttelyt ja tapahtumat	19 851 käyntikertaa 23 kpl, 1203 osallistujaa		
Brofogdas 109 m²			1600-luvulta peräisin oleva siltavoudin asunto. Käyttö: yhdistystoimintaa.
Taitotalo			

Käyttäjän näkemys tiloista: Kirjaston julkisivu kaipaa kunnostusta. Porlammin sivukirjasto siirtyy Hilda Käkikosken koulun tiloihin vuonna 2019. Brofogdaksen katto tulee maalata ja rakennuksen huonokuntoiset hirret uusia.

Teknisen toimen näkemys tiloista: Kirjaston saavutettavuutta pohditaan muistiystävällisen taajaman suunnittelun yhteydessä. Liikuntarajoitteisten on vaikea päästä kirjastoon nykyisin. Kirjaston huoltotöitä helpottamaan rakennetaan huoltotie kirjaston taakse, jolloin myös julkisivukorjaukset ovat helpommin toteutettavissa. Brofogdas-rakennusta on vuosien mittaan saneerattu ja osittain on tehty huonoja materiaalivalintoja. Jatkossa rakennuksen nykyinen kunto pyritään säilyttämään. Katto tulee maalata, lisäksi selvitetään onnistuuko huonoimpien hirsien vaihto.

Ehdotetut toimenpiteet:

Porlammin kirjaston siirtäminen vuokratilasta Hilda Käkikosken koulun tiloihin. Brofogdas-rakennuksen katon maalaaminen kesällä 2019 ja hirsien vaihtamisen selvittäminen. Pääkirjaston huoltotien rakentaminen kesällä 2019.

Kirjasto- ja kulttuuritilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017	Nettokustannukset per käyntikerta 2017	Nettokustannukset per hyötyneliö 2017	Kiinteistö-kustannukset 2017	Kiinteistö-kustannukset per käyntikerta	Poistot 2017
Pääkirjasto (KP 3900)	156 110 €	6,14 € /käynti	331 €	20 634 €	0,8 €	1 361 €
Porlammin kirjasto				8 118 €	2,0 €	
Brofogdas	8 292 €			7 492 €		
Taitotalo	117 €			3 007 €		

8.2.10 Sivistystoimen tilat 2015 – 2020

Varhaiskasvatus tarvitsee toimintaansa varten tilat Kirkonkylässä ja Porlammilla. Päiväkoti Peikkolaakso tarvitsee jäähdytysjärjestelmän.

Perusopetuksen tilojen tarve on lisääntynyt oppilasmäärän lisääntymisen ja opetussuunnitelman vaatimusten mukaisesti. Perusopetusta järjestetään kahdessa erillisessä koulussa suomenkielellä ja ruotsinkielellä kirkonkylällä ja suomenkielellä Porlammilla. Toiminnallisuutta edistävät sisätilauudistukset ovat välttämättömiä molemmissa kirkonkylän kouluissa.

Porlammin yläasteen ja lukion tilat eivät ole koulukäytössä, ja koulujen toiminta on lopetettu. Liikuntahallin käytöstä on päätettävä lähitulevaisuudessa, ja samassa yhteydessä on arvioitava vaihtoehtoiset kustannukset rakennuksen ylläpitoa, mahdollisia korjaustoimenpiteitä ja jatkokäyttöä ajatellen. Koulun, uimahallin ja liikuntahallin purkaminen tai kiinteistöistä luopuminen ovat vaihtoehtoja, josta on tehtävä tarvittavat päätökset.

Brofogdaksen kiinteistön katto on maalattava ja huonokuntoiset hirret uusittava.

Investointitarpeet

Tila	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Päiväkoti Peikkolaakso					Jäähdytysjärjestelmän rakentaminen	
Kapellby skola	WC-tila					Peruskorjaus
Kirkonkylän koulu	julkisivu				Peruskorjaus ja lisätilan rakentaminen	
Hilda Käkikosken koulu		julkisivu				
Omenalehto		putkistot				
Nuorisotila					Ulkooverhouksen uusiminen ja maalaus	
Brofogdas					Katon maalaus ja hirsien uusiminen	

8.3 Tekninen toimi

8.3.1 Palvelutuotannon tulevaisuuden kehitys

Lapinjärven kunnan tekninen toimi hoitaa varsin laaja-alaisesti kunnan teknisen toimen tehtäviä. Ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja rakennusvalvonta ostetaan naapurikunnilta. Tulevaisuudessa on tarkoitus toimia samoin kuin viime vuodet. Kunnan omistuksessa olevien kiinteistöjen vähentyessä tarkastellaan henkilökunnan tarvetta tämän mukaisesti. Kiinteistöhuolto ja vesilaitoksen hoito pysyy omana toimintona jatkossakin. Varallaolon osalta kokeillaan ulkoistamista vuonna 2019. Tämä lisää kunnan oman henkilökunnan työaikaa varallaolovapaiden poistumisen kautta. Erityisesti konetyön osalta käytetään myös ostopalvelua käyttäen tällöin strategian mukaisesti ennen kaikkea lähialueelta saatavaa palvelua.

Ihmislähtöistä teknistä toimea kehitetään. Asiakkaiden – sekä kuntalaisten että sisäisten asiakkaiden – näkemykset pyritään huomioimaan nykyistä paremmin. Ajankohtaisista aiheista kysytään kuntalaisten mielipiteitä. Pyritään löytämään sellaisia tapoja osallistamiseen, että osallistuminen on helppo ja mahdollisimman suuren joukon tavoitettavaa.

Lähiruuan käyttöä lisätään kunnan keittiöissä. Vuosi 2019 mennään vielä nykyisillä elintarvikesopimuksilla, mutta kilpailutuksessa huomioidaan lähiruuan lisääminen. Jo vuonna 2019 lisätään lähiruuan käyttöä siinä määrin kuin se nykyisten tilojen ja sopimusten puitteissa on mahdollista. Ruokalistasuunnittelussa huomioidaan nykyistä paremmin asiakkaiden näkemykset ja toiveet. Ruuan laadusta kerätään palautetta ruoka-raatien kautta sekä kyselyillä.

8.3.2 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet

Tällä hetkellä haasteena on, että kunnan omistuksessa on jonkun verran kiinteistöjä, joille kunnalla ei ole käyttöä tai käyttöaste on pieni. Toimitilastrategian mukaisesti näistä kiinteistöistä pyritään luopumaan, mutta nopeita ja helppoja ratkaisuja ei välttämättä ole tarjolla.

Ruokahuollon tilojen osalta muutoksia on tulossa suunnittelujaksolle. Ruokahuollon tilojen tulevaisuus kytkeytyy siihen, millaisia ratkaisuja esim. vanhainkodin osalta tehdään.

Vesihuollossa on haasteita niin Lapinjärvellä kuin muuallakin Suomessa. Putkistojen korjausvelka suuri ja taloudellisesti kannattava toiminta on vaikeaa kunnassa, jossa laitoksen asiakasmäärä on suhteellisen pieni, mutta verkostot laajalla alueella. Toimintavarmuuden pysyminen korkealla tasolla edellyttää jatkuvia panostuksia verkostosaneerauksiin.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo on käyttöikänsä päässä. Käytännössä ainoa vaihtoehto jätevesien käsittelyyn on uuden puhdistamon rakentaminen nykyisen puhdistamon läheisyyteen. Puhdistamon nykyinen tontti on liian pieni uudelle puhdistamolle, joten uuden puhdistamon rakentaminen vaatii maanhankintaa.

8.3.3 Ihmislähtöisen ohjausryhmän näkemykset

Ihmislähtöisen teknisen toimen ohjausryhmä painottaa, että kiinteistöjen saneerauksia tai laajennuksia mietittäessä tulee eri vaihtoehtoja tarkastella avoimesti ja laajasti. Tulee tarkastella asioita pitkällä tähtäimellä ja kokonaisvaltaisesti.

Lähiruuan lisäämiseksi olisi hyvä perustaa esim. tiimi, joka kartoittaa mahdollisia tarjoajia ja pohtii reseptitasolla tarjottavaa ruokaa, huomioiden kausiruuan mahdollisuudet.

Kunnan väkiluvun laskun pysäyttämiseksi on syytä huomioida eri ikäryhmien tarpeet investointeja suunniteltaessa.

8.3.4 Teknisen toimen tilat

Ruokahuollon tilat

Kunnassa on 5 keittiötä, joista kolmessa valmistetaan ruokaa ja kaksi on jakelukeittiötä. Keittiöistä kaikki soveltuvat tällä hetkellä nykyiseen toimintaansa, mutta remonttitarpeita on lähivuosina tulossa.

Honkahovin keittiön on muuten asianmukainen, mutta astianpesukone vaatii uusimista. Keittiössä valmistetaan lounas Honkahovin asiakkaiden lisäksi päiväkotiin, Onni-kotiin ja palvelutaloon sekä päivällinen Onni-kotiin.

Kirkonkylän koulun keittiö toimii tällä hetkellä aivan ääri rajoilla, kaikki ateriat valmistetaan klo 7-14 välillä, Keittiö on ahdas eikä astioille ja kuljetuslaatikoille ole tarvittavia tiloja. Ruoka tarjoillaan eteistilassa pöydiltä, astiat eivät ole lämpimässä eikä ne ole roiskesuojattuja. Ruokailu tapahtuu luokkatiloissa. Keittiössä pystytään toimimaan nykyisellään, mutta lisää lähetettävää ruokaa sinne ei mahdu.

Kapellby skolan keittiössä säilytystilat sijaitsevat alakerrassa, eikä rakennuksessa ole hissiä. Ruokalinjasto sijaitsee eteisessä kulkuväylällä. Oppilaat ruokailevat luokissa. Keittiössä on uudehko uuni ja astianpesukone, keittopata vaatisi uusimista.

Peikkolaakson keittiö on jakelukeittiö. Keittiössä valmistetaan aamu- ja välipalat paikan päällä. Pakastintilaa on niukasti. Lattiamateriaalina Peikkolaakson keittiössä on muovimatto, joka tulee uusittavaksi suunnittelukaudella.

Taitotalon keittiö remontoitiin kesällä 2014 soveltumaan jakelukeittiöksi. Keittiö on nykyiseen toimintaan hyvä ja toimiva.

Tila	Annosmäärä per pv	Työntekijämäärä	Kokonaiskapasiteetti (annoksia per pv)	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet (onko esim. valmistus- vai jakelukeittiö)
Honkahovin keittiö	Aamiainen 22 Lounas arkisin 130 viikonloppu 30 Päiväkahvi 30 Päivällinen 30 Iltapala 20	3	lounas 150	Valmistuskeittiö, ruoka valmistetaan myös Päiväkotiin, Onni-kotiin sekä palvelutaloon.
Kirkonkylän koulun keittiö	Lounaat 140	1	150	Valmistuskeittiö/ Keskuskeittiö. Ruokaa valmistetaan, Porlammin ryhmäperhepäiväkotiin sekä Hilda Käkikosken kouluun.
Kapellby skolan keittiö	lounaat 90	1	120	Valmistuskeittiö
Peikkolaakson päiväkodin keittiö	Aamiainen 60 Lounas 80 Välipala 70	1	100	Jakelukeittiö. aamiainen ja välipala valmistetaan paikanpäällä
Taitotalon keittiö	40	0,5	50	Jakelukeittiö. Ruokasalissa myös kotitalousluokan tilat.

Ruokahuollon tilojen talouskatsaus

Tila	Nettokustannukset 2017	Nettokustannukset per ateria 2017	Nettokustannukset per hyötyneliö 2017	Kiinteistö kustannukset 2017
Honkahovin keittiö 92 m2	243 630 €	aamupala 2,39 lounas 3,96 päiväkahvi 1,67 päivällinen 5,49 iltapala 1,19 Ateriamäärät: Ateriapalvelu 1342 Palvelutalo 3 826 Tapa 3 683/ateria Honkahovi 6 202/ateria Hakijat 699 Henkilökunta 1452 Peikkolaakso 15894 Yht. 72339ateriaa (Lounaita 32 799)	2 648	Ei eritelty keittiön kiinteistö kustannuksia, sis. Honkahovin kiinteistö kustannuksissa
Kirkonkylän koulun keittiö 48,2 m2	87 342 €	lounas 3,02 välipala 1,28 Ateriamäärät: Aamupalat 623 Lounas 15 596 Henkilökunta 1552 Välipalat 3 356 Hilda 7 888 Ryhmis 2 051 Yhteensä 30 443 ateriaa	1 812	Ei eritelty keittiön kiinteistö kustannuksia, sis. Kirkonkylän koulun kiinteistö kustannuksissa

		(Lounaita 27087)		
Kapellby skolan keittiö 22m2	69 291 €	Lounas 4,02 Väli- pala 1,39 Ateriamäärät: Aamupala 662 Lounas 14 640 Henkilökunta 1296 välipala 1 864 Yhteensä: 19 092 (Lounaita 16 566)	3 150	Ei eritelty keittiön kiinteistökustannuksia, sis. Kapellby skolan kiinteistökustannuksissa
Taitotalon keittiö 55m2	23 759 €	Lounas 2,49 (5,51) Välipala 0,61 Ateriamäärät: lounas 7 412 henkilökunta 476 Välipalat 3 654 Yhteensä: 11 767 (Lounaat 8 113)	432	Ei eritelty keittiön kiinteistökustannuksia, sis. Taitotalon kiinteistökustannuksissa
Peikkolaakson keittiö 42m2	66 401 €	Aamupala 1,94 Lounas 1,23 (5,18) Välipala 2,11 Ateriamäärät: Aamiainen 10 070 Lounas 12 202 Henkilökunta 3692 Välipala 12 212 yhteensä:38 293 (Lounas 15 894)	1 581	Ei eritelty keittiön kiinteistökustannuksia, sis. Peikkolaakson päiväkodin kiinteistökustannuksissa

8.3.5 Puistot ja yleiset alueet

Puistoihin ei ole tulossa muutoksia. Liikuntareittien laajennus on suunnitelmassa lähivuosina. Tavoitteena on toteuttaa yhdysreitti Korsmalmin ja Kirkonkylän välille. Lisäksi selvitetään järven ympäri kulkevaa reittiä.

Tila	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet	Kustannukset 2017	Poistot 2017
Lukkaripuisto	Valmistunut vuonna 2017	5 376 €	1 929 €
Skeittipaikka	Valmistunut vuonna 2017		1 249 €
Sjökulla I alueen puisto		85 €	
Sjökulla II alueen puisto			377 €
Sjökulla kartano-alueen puisto		239 €	
LKK:n puistot/piha-alueet		50 984 €	2 025 €
Muut puistot		14 115 €	
Kirkonkylän matonpesupaikka		440 €	640 €
Leikkivälinetarkastukset		29 €	
Muut yleiset alueet	sisältää mm. urheiluseuralle toteutuneiden menojen perusteella maksettavat kustannukset latujen ajosta	13 123 €	4 983 €
Lapinjärven kunnossapito		10 749 €	11 214 €

8.3.6 Vesihuollon tilat

Porlammin puhdistamon esikäsittely on saneerattu vuonna 2017. Samalla sako- ja umpikaivolietteiden vastaanotto on siirretty Kirkonkylän puhdistamolta Porlammin puhdistamolle. Kirkonkylän puhdistamo on käyttökänsä päästä. Prosessi ei vastaa enää nykyisiä vaatimuksia. Vesitornin ulkokuori on saneerattu vuonna 2018. Samassa yhteydessä korjattiin myös säiliön rakenteita.

Tila	Nettokustannukset 2017	Poistot 2017
Kirkonkylän puhdistamo	73 229 €	2 840 €
Porlammin puhdistamo	33 821 €	10 175 €
LKK:n puhdistamo	19 448 €	
Vesitorni	6 140 €	822 €
Kirkonkylän pumppaamo	6 097 €	
Pukaron pumppaamo	13 320 €	762 €
Porlammin pumppaamo	16 947 €	6 783 €
Paineenkorotusasemat	4 847 €	
LKK:n vesilaitos	2 476 €	
Jäteveden pumppaamot	19 003 €	2 460 €
Vesijohtoverkosto	18 711 €	62 481 €
Viemäriverkosto	19 178 €	49 10 €

8.4 Konsernihallinto

8.4.1 Konsernihallinnon nykytila

Konsernihallinnon tehtäviin kuuluvat hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut, ylimpään päätöksentekoon liittyvät prosessit, asiakaspalvelu, asiointipiste, elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, maaseutupalvelut ja rakennus- ja ympäristöpalvelut. Talous- ja henkilöstöpalveluita tuotetaan osin ostopalveluina. Maaseutu- ja rakennus- sekä ympäristöpalvelut ostetaan kokonaisuudessaan Loviisan kaupungilta.

Erilaiset lainsäädännön muutokset työllistävät hallintoa paljon, mm. maakuntauudistus ja digitaalinen saavutettavuus.

Konsernihallinnon volyymitietoja

Palvelu	Kapasiteetti nyt	Käyttö nyt	Tarve 2030
Kokoukset kh	20	20	15
Kokoukset kv	8	8	5
Henkilöstömäärä (hallinto)	8	8	8
Henkilöstömäärä (työllisyyspalvelut)	1,5	1,5	1,5
Henkilöstömäärä (koko kunta)	115	115	98
Sähköiset lomakkeet	2	2	10
Taloushallinnon tositemäärät: Kirjanpito Ostoreskontra Myyntireskontra		Suoritteet 103 196 kpl Laskujen lkm 5 170 kpl Laskujen lkm 40597 kpl	Kaikkia tosimmäriä on pyrittävä pienentämään

8.4.2 Konsernihallinnon palvelutuotannon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet

Jatkossa on edelleenkin panostettava palveluiden sähköistämiseen ja tavoitettavuuteen etänä – huomioiden kuitenkin henkilökohtainen asiakaspalvelu. Kotisivuja on uudistettava saavutettavuusdirektiivin mukaisesti. Digitalisaatio luo omalta osaltaan hallinnolle paljon mahdollisuuksia, mutta samalla myös uusia haasteita.

Asiointipistettä voi edelleen kehittää asiakkaita laajemmin palvelevaksi, mutta se on paljon kiinni valtion toimenpiteistä. Pisteessä voitaisiin tukea vielä enemmän asiakkaiden omatoimisuutta.

Sosiaalinen media voidaan ottaa tehokkaampaan käyttöön.

8.4.3 Konsernihallinnon tilat

Asiakas- ja käyttäjäennusteet tuleville vuosille 2019 – 2030

Kunnanvirastoa käyttävät keskushallinto, asiointipiste, teknisen toimen hallinto, sivistystoimen johtaja ja perusturvajohtaja. Kiinteistö Oy Säästölän tilaa käytetään kunnanhallituksen kokoushuoneena sekä koulustilana. Tilat soveltuvat hyvin nykyiseen käyttöön. Taitopaikka sijaitsee Kiinteistö Oy Taitotalon tiloissa.

Tila	Asiakasmäärä per pv 2017 (keskimäärin)	Työntekijöitä	Hyötyneliötä per työntekijä	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet	Kiinteistökustannukset 2017	Poistot 2017
Kunnanvirasto	5	18	17,5m ²	Alun perin kansakouluksi rakennettu 1876, kunnan käyttöön 1957	88 530 €	5 130 €
K Oy Säästölä				Rakennettu 1973, kunta vuokraa alakerran kokous- ja arkistokäyttöön	52 346 €	
Kiinteistö Oy Taitotalo		1,5		Rakennettu 1997, verstaapuoli Taitopaikan käytössä	18 042 €	14 912 €

8.4.4 Palveluverkon haasteet ja tulevaisuuden tarpeet

Käyttäjän näkemys

Yhteispalvelupisteen ilmettä uusitaan ihmislähtoisemmäksi ja siihen rakennetaan myös erillinen yksityisyyttä takaava tila. Omat vaatimuksensa asettaa myös asiointipisteen mahdollisuus asioida mm. Kela-asioissa etäpalveluna videoyhteyden kautta. Kunnanviraston tilojen käytössä ei näköpiirissä muita suuria muutoksia. Kaikki huoneet ovat olleet käytössä mm. suuren projektityöntekijämäärän ansiosta. Kunnanviraston viemäriä on korjattu 2017. Ikkunoiden ja ovien uusiminen on esitetty investointien suunnitelmakauden loppupuolella 2022.

Jotkut työntekijät ovat kärsineet sisäilmaongelmista. Korjauksia on tehty ja lisää korjauksia on tulossa lähiaikoina.

Kiinteistö Oy Säästölän tilat ovat tarpeellisia kokouskäyttöön.

Kiinteistö Oy Taitotalon tilat soveltuvat erinomaisesti Taitopaikan työpajatoimintaan.

Teknisen toimen näkemys

Teknisen toimen näkemys tiloista: Kunnantalolla on saneerattu viemäröintiä sekä korjattu peltikattoa vuosina 2017–2018. Loppuvuonna 2018 toteutettiin ilmanvaihtoventtiilit asuinpäädyssä sijaitseviin toimistohuoneisiin. Kunnanjohtajan huoneessa on tehty sisäilmakorjauksia. Kunnantalolla koetaan tietyissä tiloissa sisäilmaongelmia, joiden syytä selvitetään ja ongelmia yritetään korjata.

8.4.5 Ihmislähtöisen ohjausryhmän näkemykset

Ihmislähtöisen hallinnon, organisaation ja päätöksenteon ohjausryhmä painottaa, että kunnan kotisivut on syytä kehittää eri ikäryhmien tarpeita huomioiden. Myös yhteispalvelupisteen tärkeyttä painotettiin ja pidettiin erittäin myönteisenä asiana asiointipisteen tarjontaa antamalla mahdollisuuden asioida viranomaisen asiantuntijan kanssa verkkoyhteyden avulla. Näin jokaisella on mahdollisuus saada palvelut kohtuuetäisyydellä asuinpaikastaan.

8.4.6 Kunnan muut tilat

Kunnan muita tiloja ovat tilat, jotka eivät ole suoraan kunnan oman palvelutuotannon / henkilöstön käytössä.

Siviilipalveluskeskuksen alueella olevat tilat

Tila	Käyttötarkoitus	Hyötyne-liöt	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityispiirteet	Kiinteistö-kustannukset 2017	Poistot 2017
A-talo	Koy Lilliputti			285 985 €	9 006 €
B-talo	Koy Lilliputti			112 302 €	8 333 €
C-talo	Koy Lilliputti			123 298 €	48 287 €
Kartano	tyhjänä			45 413 €	7 333 €
Sikala				115 301 €	3 454 €
SPK alueen Lilliputin ra-				14 901 €	

kennukset					
Pakkaamo	koulutus- käytössä vielä 2019			28 837 €	4 983 €
Rivitalo	vuokrattu asuinkäyt- töön			15 318 €	1 329 €
Metalliverstas				3 160 €	
Saunat				33 824 €	
Lastentalo				55 199 €	5 439 €
Pesula				3 852 €	328 €
Asuinrakennus 2 (vanha ryh- mis)				5 808 €	4 075 €
Pieni keltainen talo	vuokrattu asuinkäyt- töön			1 582 €	1 034 €
Muut kiinteis- töt LKK				13 567 €	2 026 €
Konehalli				4 632 €	
Puuverstas				3 597 €	

Muut kunnan omistamat tilat

Tila	Käyttötar- koitus	Hyö- tyneliöt	Lyhyt kuvaus tilasta ja tilan erityis- piirteet	Kiinteis- tökus- tannuk- set 2017	Poistot 2017	Tilasta voidaan luopua (Kyllä / Ei)
Porlammin koulukes- kus	Koulutilat tyhjät		Poistettu käytöstä	44 976 €	19 470 €	Purettava
Kimonkylän ent. koulu	Vuokrattu/ Kimonky- län taide- koti			25 500 €	3 626 €	Kyllä

Ent. Ki-monkylän koulun rivitalo	Vuokra-asuntoja					Kyllä
Vanha linja-autoasema	Vuokrattu yrityksille/Koy Lilliputti			67 266 €	392 €	Kyllä
Paloasema	Paloasema + asunto			14 521 €	4 535 €	Ei
Korsmalmin varasto	Tekninen varasto			1 270 €		Ei
Omenalehto	esikoulu			14 481 €	1 603 €	
Metlan toimistorakennus	vuokrattu asuinkäyttöön			9 478 €		
Metlan navettarakennus	vuokrattu varastoksi			1 736 €		
Metlan aitta				636 €		
Metlan lato				738 €		
Metlan metsäkämppä				3 429 €		
Metlan saunarakennus				1 088 €		